

Študijný program: *Učiteľstvo rusínskeho jazyka a literatúry v kombinácii*

INFORMAČNÉ LISTY PREDMETOV:

Povinné predmety:

Komunikatívne zručnosti v rusínskom jazyku V.
Didaktika rusínskeho jazyka
Didaktika rusínskej literatúry
Derivatológia rusínskeho jazyka
Komunikatívne zručnosti v rusínskom jazyku VI.
Dejiny rusínskeho spisovného jazyka
Súčasná rusínska literatúra (druhá pol. 20. – zač. 21. st.)
Konfrontačná gramatika slovanských jazykov
Súčasný rusínsky spisovný jazyk (sociolingvistika)
Komunikatívne zručnosti v rusínskom jazyku VII.
Diplomový seminár 1
Diplomový seminár 2
Obhajoba diplomovej práce
Štátna záverečná skúška: Rusínsky jazyk a literatúra

Povinne voliteľné predmety:

Špecifiká redaktorskej práce v rusínskych médiách
Kapitoly z dejín rusínskej dramatickej tvorby a divadla
Slovensko-rusínsky preklad
Prehľad svetovej rusínskej literatúry

Výberové predmety:

Kapitoly z rusínskeho národopisu
Základy rusínskeho spisovného jazyka II.
Kapitoly z dejín Rusínov
Základy herectva a práce s rusínskym dramatickým textom II.
Poľský jazyk pre slavistov II.
Letná škola rusínskeho jazyka a kultúry II.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/KOZR5	Názov predmetu: Komunikatívne zručnosti v rusínskom jazyku V.
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinný predmet, 1 hodina seminár/1 hodina cvičenia, kombinovaná metóda	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 1.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: <i>9URSK/KOZR4 Komunikatívne zručnosti v rusínskom jazyku IV.</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet je ukončený priebežným hodnotením. V priebehu semestra študent pracuje na seminároch a cvičeniach formou praktických cvičení na osvojení si zručnosti praktickej komunikácie v rusínskom normatívnom jazyku. Študent si pripraví prezentáciu na vopred vybranú odbornú tému. Spracuje ju formou seminárnej práce (v rozsahu 3 – 4 normostrany) a tiež v PP-prezentácii. Témy sú študentom predložené na začiatku semestra. Na základe gramatických chýb v prácach študentov lektor postupne vysvetľuje jednotlivé ortografické pravidlá s dôrazom na syntax rusínskeho normatívneho jazyka. Podmienkou pre udelenie kreditov je aktívna účasť na seminároch (10%) s toleranciou 3 ospravedlnených absencií nahradených konzultáciami, odovzdanie seminárnej práce (30%) a jej PP-prezentácia pred kolegami (30%), absolvovanie pracovných listov (resp. diktátov a pracovných úloh) po 5 bodov (30%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce, PP-prezentácie, hodnotenia pracovných listov a aktivity na seminároch.	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Absolvent predmetu získa a rozšíri svoje vedomosti z oblasti syntaxe, ortografie, štylistiky a slovotvorby. Osvojí si informácie o špecifikách rusínskeho jazyka a jeho gramatických noriem.</i> Zručnosti <i>Dokáže prezentovať vlastné, vopred pripravené texty v rusínskom normatívnom jazyku formou voľnej komunikácie a pritom prezentovať kritické myslenie. Vie reagovať na otázky, položené kolegami a lektorom, odpovede vedieť správne logicky a gramaticky naformulovať.</i>	

Kompetencie

Vie preukázať dobrú orientáciu v prehľade literatúry. Dokáže vyhľadávať, spracovať a analyzovať odborné informácie z rôznych informačných zdrojov aj v cudzom jazyku a tieto získané poznatky aplikovať vo svojich seminárnych prácach a cvičeniach. Dokáže verejne prezentovať získané vedomosti a zručnosti z disciplíny s uplatnením vhodnej terminológie.

Stručná osnova predmetu:

1. Prehľadenie poznatkov z rusínskej syntaxe. 2. Štruktúra syntagmatických spojení a viet v rusínskom normatívnom jazyku a ich aplikácia v textoch. Prehľadenie poznatkov zo slovotvorby. 4. Štylistická a gramatická úprava textov. 4. Práca s textami rusínskej beletrie, publicistiky a textami odbornej literatúry.

Odporúčaná literatúra:

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. a kol., 2021. *Pravyla rusyňskej výslovnosti z ortoepičným slovnykom*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

JABUR, V. – PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K., 2015. *Gramatika rusyňského jazyka*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V. a kol., 2019. *Pravyla rusyňského pravopysu z ortografičným i gramatičným slovnykom*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V., 2019. *Rusyňskýj jazyk. Kompleksnýj opys jazýkovej sistemy v kontekstí kodifikaciji*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

JABUR, V.: K niektorým otázkam charakteristiky noriem rusínskeho jazyka na Slovensku. In: MAGOCSI, P. R. 1996. *A new Slavic Language is Born. The Rusyn literary Language of Slovakia/Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku*. New York.

JABUR, V. 1994. *Pravyla rusyňského pravopysu*. Prešov: Rusínska obroda.

JABUR, V. 2004. *Rusínsky jazyk (vybrané kapitoly)*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum.

JABUR, V. 2005. *Rusyňskýj jazyk v zerkali nových pravyl pro osnovný i seredni školy z navčanoj rusyňského jazyka*. Prešov: Rusín a Ľudové noviny.

JABUR, V. – PLÍŠKOVÁ, A. 2007. *Rusyňskýj jazyk pro 1-4 klasy seredních škol*. Prešov: Rusín a Ľudové noviny.

LATTA, V. 1991. *Atlas ukrajinských hovoriv schidnoji Slovaččyny*. Prešov: SPN OUL.

MAGOCSI, P. R., ed. 2004. *Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Русинський язык*. Opole : Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej.

PAŇKO, J. a kol. 1994. *Orfografičnýj slovnyk rusyňského jazyka*. Prešov: Rusínska obroda.

PLÍŠKOVÁ, A. 2008. *Rusyňskýj jazyk na Sloveňsku*. Prešov: Svetový kongres Rusínov.

VAŇKO, J. 2000. *The Language of Slovakia's Rusyn*. New York: New York: Columbia University Press.

JABUR, V.- PLÍŠKOVÁ, A.- KOPOROVÁ, K., 2007. *Rusyňska leksika na osnovi zmin u pravylach rusyňského jazyka*. Prešov : Rusyn a Narodny novynky, 348 s. ISBN 80-88769-69-9

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – EDDY, E., 2009. *Rusyňskýj jazyk u konverzaciji pro II. stupiň osnovných škol i seredni školy*. Prešov : Rusín i Ľudové noviny. 188 s. ISBN 978-80-88769-93-4

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 9

A	B	C	D	E	FX
44%	44%	0%	0%	0%	11%

Vyučujúci: Mgr. Zdenka Citriaková, PhD.**Dátum poslednej zmeny:** 28. 02. 2022**Schválil:** doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/DIRJA	Názov predmetu: Didaktika rusínskeho jazyka
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinný predmet, 1 prednáška / 1 seminár (týždenne), Metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 1.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: <i>SRJPP Špecifiká vyučovania rusínskeho jazyka v materskej škole, SRJPE Špecifiká vyučovania rusínskeho jazyka na 1. stupni ZŠ, SVRJS Špecifiká vyučovania rusínskeho jazyka na 2. stupni ZŠ a v podmienkach stredoškolského vzdelávania</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet je ukončený skúškou. V priebehu semestra študent sa aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch s toleranciou 3 ospravedlnených absencií nahradených konzultáciami a dodatočnou prácou, spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu. V priebehu skúškového obdobia realizuje ústnu skúšku. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia aktivity na seminároch (10%), hodnotenia seminárnej práce (30%), jej PP-prezentácie (30%) a ústnej odpovede (30%).	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Absolvent predmetu:</i> - ovláda základy školskej hygieny pri čítaní a písaní, - vie charakterizovať vysvetľovací, preverovací a kombinovaný typ vyučovacej hodiny rusínskeho jazyka a vysvetliť rozdiely medzi nimi - orientuje sa v termínoch: učebný plán, vzdelávací štandard (obsahový a výkonový), učebné osnovy, koncepcia vzdelávania rusínskeho jazyka, porovnávaci princíp vyučovania RSJ - orientuje sa v obsahovom a výkonovom štandarde jazykovej zložky predmetu rusínsky jazyk a literatúra podľa ISCED 0, ISCED 1, ISCED 2, ISCED 3 so zameraním na jednotlivé konkrétne okruhy tém učiva, Zručnosti <i>Absolvent predmetu:</i> - identifikuje a rozlišuje kvalitatívne a kvantitatívne znaky písma,	

- rozdeľuje písmena rusínskej azbuky podľa výšky a rytmu písania,
- dokáže charakterizovať, kreovať a selektovať vhodné učebné pomôcky na vyučovanie rusínskeho jazyka,
- tvorivo aplikuje rôzne stratégie prvopočiatkov písania a čítania rusínskou azbukou,
- interpretuje a tvorivo implementuje analyticko-syntetickú metódu vyvodzovania písmen a metodiku SFUMATO s popisom, charakteristikou, didaktickým postupom pri vyvodzovaní písmen azbuky,
- implementuje a navrhuje vyučovacie hodiny s využitím moderných princípov, prístupov a koncepcií vyučovania (kooperatívne vyučovanie, kolaboratívne vyučovanie, učenie objavovaním, bádateľské vyučovanie, personalizované vyučovanie, skupinové a individualizované vyučovanie)
- tvorí kritéria hodnotenia žiakov na príslušných stupňoch vzdelávania,
- aplikuje v praxi princípy bodového, sumatívneho a formatívneho hodnotenia,
- dokáže aplikovať a identifikovať krátkodobé a dlhodobé formy prípravy učiteľa na vyučovanie,

Kompetencie

Absolvent predmetu:

- je schopný aplikovať osvojené metódy na postupoch pri práci s učebnicami a pracovnými zošitmi, využitia IKT technológie, zaraďuje a podáva námety na aplikáciu rusínskych reálií do vyučovania aj v iných predmetoch,
- dokáže aplikovať projektovú metódu vo vyučovaní rusínskeho jazyka,
- je schopný navrhovať sled vyučovacích hodín rusínskeho jazyka s využitím projektovej metódy.

Stručná osnova predmetu:

Prvopočiatky písania rusínskou azbukou; Analyticko-syntetická metóda vyvodzovania písmen, metodika SFUMATO - popis, charakteristika, didaktický postup pri vyvodzovaní písmen azbuky; Kvalitatívne a kvantitatívne znaky písma; Rozdelenie písmen rusínskej azbuky podľa výšky a rytmu písania; Základy školskej hygieny pri čítaní a písaní; Charakteristika vhodných učebných pomôcok na vyučovanie rusínskeho jazyka; Charakteristika pojmov kooperatívne vyučovanie, kolaboratívne vyučovanie, učenie objavovaním, bádateľské vyučovanie, personalizované vyučovanie, skupinové a individualizované vyučovanie; Učebnice a pracovné zošity, využitie IKT technológií, zaraďovanie rusínskych reálií do vyučovania aj v iných predmetoch; Všeobecná charakteristika termínov učebný plán, vzdelávací štandard (obsahový a výkonový), učebné osnovy, koncepcia vzdelávania rusínskeho jazyka; Stručný popis jazykovej zložky predmetu rusínsky jazyk a literatúra podľa ISCED 0, ISCED 1, ISCED 2, ISCED 3 so zameraním na jednotlivé okruhy tém jazykového učiva; Projektová metóda vo vyučovaní rusínskeho jazyka; Návrh sledu vyučovacích hodín rusínskeho jazyka s využitím projektovej metódy; Krátkodobá a dlhodobá príprava učiteľa na vyučovanie; Popis vysvetľovacieho, preverovacieho a kombinovaného typu vyučovacej hodiny rusínskeho jazyka; Charakteristika a aplikácia princípov bodového, sumatívneho a formatívneho hodnotenia, tvorba kritérií hodnotenia žiakov na príslušných stupňoch vzdelávania.

Odporúčaná literatúra:

Učebnice rusínskeho jazyka v rozsahu ISCED 0, 1, 2 a 3

PLIŠKOVÁ, A., ed. 2008. *Rusínska kultúra a školstvo po roku 1989*. Prešov: PU-ÚRJK.

PLIŠKOVÁ, A. 2008. *Rusyňský jazyk na Sloveňsku*. Prešov: Svetový kongres Rusínov.

PLIŠKOVÁ, A., ed. 2008. *Rusyňský jazyk medzi dvoma kongresami*. Prešov: Svetový kongres Rusínov – ÚRJK PU.

PLIŠKOVÁ, A. 2007. *Rusínsky jazyk na Slovensku : náčrt vývoja a súčasné problémy*. Prešov: MPC.

Učebné osnovy, učebné plány a vzdelávacie štandardy pre ISCED 0, 1, 2 a 3

SUCHOŽOVÁ, E. 2014. *Rozvíjanie a hodnotenie kľúčových kompetencií v edukačnom procese*. Bratislava: MPC

TOMENGOVÁ, A. 2012. *Aktívne učenie sa žiakov - stratégie a metódy*. Bratislava: MPC.

ZÁPOTOČNÁ, O., ed. 2015. *Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia*. Bratislava: MPC.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *rusínsky a slovenský*

Poznámky:**Hodnotenie predmetov**

Celkový počet hodnotených študentov: 10

A	B	C	D	E	FX
100%	0%	0%	0%	0%	0%

Vyučujúci: Mgr. Marek Gaj, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/DIRUL	Názov predmetu: Didaktika rusínskej literatúry
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinný predmet, 1 prednáška / 1 seminár (týždenne), Metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 1.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: <i>SRJPP Špecifiká vyučovania rusínskeho jazyka v materskej škole, SRJPE Špecifiká vyučovania rusínskeho jazyka na 1. stupni ZŠ, SVRJS Špecifiká vyučovania rusínskeho jazyka na 2. stupni ZŠ a v podmienkach stredoškolského vzdelávania</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet je ukončený skúškou. V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu. V priebehu skúškového obdobia realizuje ústnu skúšku. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce (30%), jej PP-prezentácie (30%) a ústnej odpovede (40%).	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Absolvent predmetu:</i> - orientuje sa v termínoch: učebný plán, vzdelávací štandard (obsahový a výkonový), učebné osnovy, koncepcia vzdelávania rusínskeho jazyka, - vie opísať literárnu zložku predmetu rusínsky jazyk a literatúra podľa ISCED 0 a 1, ISCED 2, ISCED 3 so zameraním na jednotlivé okruhy tém literárneho učiva, Zručnosti <i>Absolvent predmetu:</i> - dokáže aplikovať motiváciu vo vyučovaní rusínskej literatúry, - dokáže tvorivo aplikovať metódy a formy práce s literárnym textom, - vie aplikovať správnu metodiku tvorby otázok učiteľov a odpovedí žiakov, - implementuje stratégie rozvoja čitateľskej gramotnosti žiakov, - je schopný využívať vhodné zábavné didaktické aktivity a metódy vo vyučovaní rusínskej literatúry - obrázková a slovná osnova, ilustrácia, brainstorming, reprodukcie textu - rôzne možnosti, čitateľský denník, reťazový príbeh, Kompetencie	

Absolvent predmetu:

- dokáže identifikovať a charakterizovať problematiku dodržiavania diakritiky textu, modálnosti a správneho čitateľského výrazu žiakov,
- vie aplikovať formy dialogizácie a dramatizácie vo vyučovaní rusínskej literatúry,
- dokáže aplikovať základné pravidlá prednesu básnického a prozaického diela a vymedziť úlohu učiteľa pri nácviku prednesu.

Stručná osnova predmetu:

Metódy a formy práce s literárnym textom; Metodika správnej tvorby otázok učiteľov a odpovedí žiakov; Všeobecná charakteristika termínov: učebný plán, vzdelávací štandard (obsahový a výkonový), učebné osnovy, koncepcia vzdelávania rusínskeho jazyka; Stručný popis literárnej zložky predmetu rusínsky jazyk a literatúra podľa ISCED 0 a 1, ISCED 2, ISCED 3 so zameraním na jednotlivé okruhy tém literárneho učiva; Charakteristika tvorby pre deti a mládež u dvoch vybraných rusínskych prozaikov; Básnická tvorba Jozefa Kudzeja a Štefana Suchého pre deti a mládež; Charakteristika vhodných stratégií rozvoja čitateľskej gramotnosti žiakov; Charakteristika vhodných zábavných didaktických aktivít a metód vo vyučovaní rusínskej literatúry - obrázková a slovná osnova, ilustrácia, brainstorming, reprodukcie textu - rôzne možnosti, čitateľský denník, reťazový príbeh; Motivácia a jej miesto vo vyučovaní rusínskej literatúry; Monotematická motivácia; Didaktika prvopočiatkov čítania (vzorové, zborové, skupinové, frontálne, individuálne čítanie); Problematika dodržiavania diakritiky textu, modálnosti a správneho čitateľského výrazu žiakov; Formy dialogizácie a dramatizácie vo vyučovaní rusínskej literatúry; Základné pravidlá prednesu básnického a prozaického diela a úloha učiteľa pri nácviku prednesu.

Odporúčaná literatúra:

BAČOVÁ, D., ed. 2015. *Rozvoj čitateľskej gramotnosti prácou s textami zameranými na osobnostný rozvoj a etické aspekty*. Bratislava: MPC.

Učebnice rusínskej literatúry v rozsahu ISCED 0, 1, 2 a 3

ORIEŠKOVÁ, J. 2014. *Metodika rozvíjania gramotnosti prostredníctvom komunikácie s literárnym textom*. Bratislava: MPC.

PLIŠKOVÁ, A., ed. 2008. *Rusínska kultúra a školstvo po roku 1989*. Prešov: PU-ÚRJK.

PLIŠKOVÁ, A. 2008. *Rusyňský jazyk na Sloveňsku*. Prešov: Svetový kongres Rusínov.

PLIŠKOVÁ, A., ed. 2008. *Rusyňský jazyk medzi dvoma kongresami*. Prešov: Svetový kongres Rusínov – ÚRJK PU.

PLIŠKOVÁ, A. 2007. *Rusínsky jazyk na Slovensku : náčrt vývoja a súčasné problémy*. Prešov: MPC.

Učebné osnovy, učebné plány a vzdelávacie štandardy pre ISCED 0, 1, 2 a 3

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky a slovenský**Poznámky:****Hodnotenie predmetov**

Celkový počet hodnotených študentov: 10

A	B	C	D	E	FX
100%	0%	0%	0%	0%	0%

Vyučující: <i>Mgr. Marek Gaj, PhD.</i>
Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022
Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/DERJA	Názov predmetu: Derivatológia rusínskeho jazyka
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinný predmet, 1 prednáška / 1 seminár (týždenne), Metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 1.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: <i>LERJA Lexikológia rusínskeho jazyka, MORUJ Morfológia rusínskeho jazyka</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> Počas semestra sa študenti aktívne zúčastňujú prednášok a seminárov (20%) s toleranciou 3 ospravedlnených absencií nahradených dodatočnou prácou, absolvujú dva vedomostné testy po 40 bodov (80%). Na získanie hodnotenia A je potrebné získať najmenej 90 bodov, na získanie hodnotenia B najmenej 80 bodov, na hodnotenie C najmenej 70 bodov, na hodnotenie D najmenej 60 bodov a na hodnotenie E najmenej 50 bodov. Kredity nebudú udelené študentovi, ktorý získa menej ako 50% bodov. Výsledné hodnotenie je priemerom hodnotenia aktivity na seminároch a vedomostných testov.	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Absolvent predmetu:</i> - ovláda problematiku slovotvorného systému rusínskeho jazyka, - vie definovať základné termíny: derivatéma, slovotvorný typ, slovotvorná kategória, slovotvorný postup, - rozumie pojmu slovotvorný vzorec a slovotvorný rozbor; Zručnosti <i>Absolvent predmetu:</i> - pozná produktívne a neproduktívne slovotvorné postupy v rusínskom jazyku, - pozná princípy zostavovania slovotvorného vzorca; - dokáže urobiť slovotvorný rozbor derivatém; Kompetencie <i>Absolvent predmetu:</i> - vie rozlišovať slovotvorné postupy a spôsoby v rusínskom jazyku, - je schopný rozlišovať medzi morfematickou a slovotvornou štruktúrou slova, - rozlišuje špecifiká slovotvorby v rusínskom jazyku v porovnaní s príbuznými slovanskými jazykmi.	

Stručná osnova predmetu:

1. Derivatológia ako samostatná lingvistická disciplína a jej miesto v systéme náuky o jazyku. 2. Pojem paradigmatickej a syntagmatickej v slovtvorbe. Morfotaktika a morfonemika. 3. Otázka slovtvorného systému. Derivačné prostriedky, ich druhy a miesto v procese slovtvorby. 4. Slovtvorná štruktúra slova. 5. Problematika slovtvorby jednotlivých slovných druhov v rusínskom jazyku. Sufixácia, prefixácia, prefixálno-sufixálne odvodzovanie, tvorenie pomocou paradigmy a skladanie, konverzia, konfixácia.

Odporúčaná literatúra:

BUFFA, F.: *Atlas slovenského jazyka III. Tvorenie slov*. Bratislava: Veda, 1981
HORECKÝ, J.: *Slovenská lexikológia I. Tvorenie slov*. Bratislava, 1971.
FONTAŇSKI, H. - CHOMJAK, M.: *Gramatyka jezyka lemkowskiego*. Katowice, 2000.
ЯБУР, В. – ПЛІШКОВА, А.: *Сучасний русинський списовий язык*. Prešov: PU-ÚRJ, 2009.
JABUR, V. – PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K.: *Gramatika rusynského jazyka*. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2015. - 327 s. - ISBN 978-80-555-1448-2
PLIŠKOVÁ, A.: *Leksikologija i slovtvoriňa rusynského jazyka : vysokoškolský učebnýk*. - 1. vyd. - Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, Ústav rusínskeho jazyka a kultúry, 2015. 193 s. - ISBN 978-80-555-1299-0
PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V.: *Rusynský jazyk: komplexný opis jazykovej systémy v kontexte kodifikácie*. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2019. - 475 s. - ISBN 978-80-555-2243-2.
PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V. – CITRIAKOVÁ, Z. – HOLUBKOVÁ, M.: *Pravýla rusynského pravopysu z ortografičnym i gramatičnym slovnykom*. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2019. - 564 s. - ISBN 978-80-555-2323-1.
FURDÍK, J.: *Slovenská slovtvorba*. Ed. Martin Ološtiak. Prešov: Náuka, 2004.
FURDÍK, J.: *Slovtvorná motivácia a jej jazykové funkcie*. Levoča: Modrý Peter, 1993.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

rusínsky a slovenský

Poznámky:**Hodnotenie predmetov**

Celkový počet hodnotených študentov: 15

A	B	C	D	E	FX
13%	40%	20%	7%	13%	7%

Vyučujúci: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/KOZR6	Názov predmetu: Komunikatívne zručnosti v rusínskom jazyku VI.
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinný predmet, 1 hodina seminár/1 hodina cvičenia, kombinovaná metóda	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: <i>9URSK/KOZR5 Komunikatívne zručnosti v rusínskom jazyku V.</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet je ukončený priebežným hodnotením. V priebehu semestra študent pracuje na seminároch a cvičeniach formou praktických cvičení na osvojení si zručnosti praktickej komunikácie v rusínskom normatívnom jazyku. Študent si pripraví prezentáciu na vopred vybranú odbornú tému. Spracuje ju formou seminárnej práce (v rozsahu 3 – 4 normostrany) a tiež v PP-prezentácii. Témy sú študentom predložené na začiatku semestra. Na základe gramatických chýb v prácach študentov lektor postupne vysvetľuje jednotlivé ortografické pravidlá s dôrazom na syntax rusínskeho normatívneho jazyka. Podmienkou pre udelenie kreditov je aktívna účasť na seminároch (10%) s toleranciou 3 ospravedlnených absencií nahradených konzultáciami, odovzdanie seminárnej práce (30%) a jej PP-prezentácia pred kolegami (30%), absolvovanie pracovných listov (resp. diktátov a pracovných úloh) po 5 bodov (30%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce, PP-prezentácie, hodnotenia pracovných listov a aktivity na seminároch.	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Absolvent predmetu získa a rozšíri svoje vedomosti z oblasti syntaxe, morfológie, ortografie, stylistiky a slovotvorby. Osvojí si informácie o špecifikách rusínskeho jazyka a jeho gramatických noriem. Prehĺbi si znalosti z dejín rusínskeho jazyka.</i>	
Zručnosti <i>Dokáže prezentovať vlastné, vopred pripravené texty v rusínskom normatívnom jazyku formou voľnej komunikácie a pritom prezentovať kritické myslenie. Vie reagovať na otázky, položené kolegami a lektorom, odpovede vedieť správne logicky a gramaticky naformulovať.</i>	

Kompetencie

Vie preukázať dobrú orientáciu v prehľade literatúry. Dokáže vyhľadávať, spracovať a analyzovať odborné informácie z rôznych informačných zdrojov aj v cudzom jazyku a tieto získané poznatky aplikovať vo svojich seminárnych prácach a cvičeniach. Dokáže verejne prezentovať získané vedomosti a zručnosti z disciplíny s uplatnením vhodnej terminológie.

Stručná osnova predmetu:

1. Praktická realizácia syntaktických spojení v rusínskom normatívnom jazyku. 2. Polopredikatívne konštrukcie a ich využitie v umeleckom štýle. 3. Textová syntax. 4. Porovnanie viet v rusínskom normatívnom jazyku s vetami v iných jazykoch v rámci širšieho slovanského kontextu. 5. Analýza a interpretácia starých rusínskych textov.

Odporúčaná literatúra:

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. a kol., 2021. *Pravyla rusyňskej výslovnosti z ortoepičným slovnykom*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

JABUR, V. – PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K., 2015. *Gramatika rusyňského jazyka*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V. a kol., 2019. *Pravyla rusyňského pravopysu z ortografičným i gramatičným slovnykom*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V., 2019. *Rusyňskýj jazyk. Kompleksnýj opys jazýkovej sistemy v kontekstí kodifikaciji*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

JABUR, V.: K niektorým otázkam charakteristiky noriem rusínskeho jazyka na Slovensku. In: MAGOCSI, P. R. 1996. *A new Slavic Language is Born. The Rusyn literary Language of Slovakia/Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku*. New York.

JABUR, V. 1994. *Pravyla rusyňského pravopysu*. Prešov: Rusínska obroda.

JABUR, V. 2004. *Rusínsky jazyk (vybrané kapitoly)*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum.

JABUR, V. 2005. *Rusyňskýj jazyk v zerkali nových pravyl pro osnovný i seredni školy z navčañom . rusyňského jazyka*. Prešov: Rusín a Ľudové noviny.

JABUR, V. – PLÍŠKOVÁ, A. 2007. *Rusyňskýj jazyk pro 1-4 klasy seredních škol*. Prešov: Rusín a Ľudové noviny.

LATTA, V. 1991. *Atlas ukrajinských hovoriv schidnoji Slovaččyny*. Prešov: SPN OUL.

MAGOCSI, P. R., ed. 2004. *Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Русиньскый язык*. Opole : Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej.

PAŇKO, J. a kol. 1994. *Orfografičnýj slovnyk rusyňského jazyka*. Prešov: Rusínska obroda.

PLÍŠKOVÁ, A. 2008. *Rusyňskýj jazyk na Sloveňsku*. Prešov: Svetový kongres Rusínov.

VAŇKO, J. 2000. *The Language of Slovakia's Rusyn*. New York: New York: Columbia University Press.

JABUR, V.- PLÍŠKOVÁ, A.- KOPOROVÁ, K., 2007. *Rusyňska leksika na osnovi zmin u pravylach rusyňského jazyka*. Prešov : Rusyn a Narodny novynky.

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – EDDY, E., 2009. *Rusyňskýj jazyk u konverzaciji pro II. stupiň osnovných škol i seredni školy*. Prešov : Rusín i Ľudové noviny.

DULIČENKO, A. D. 1996. Karpatorusínsky jazyk v kontexte regionálnych spisovných jazykov súčasných Slovanov. In: MAGOCSI, P. R., ed. 1996. *A New Slavic Language is Born. The Rusyn Literary Language of Slovakia./Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku*. New York: Columbia University Press.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský, ruský					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov					
Celkový počet hodnotených študentov: 8					
A	B	C	D	E	FX
63%	25%	13%	0%	0%	0%
Vyučujúci: Mgr. Zdenka Citriaková, PhD.					
Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022					
Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/DRSJA	Názov predmetu: Dejiny rusínskeho spisovného jazyka
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinný predmet, 1 hodina prednáška/1 hodina seminár, kombinovaná metóda	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 2.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: -	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet je ukončený skúškou. V priebehu semestra študent sa aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch, s toleranciou 3 ospravedlnených absencií, ktoré budú nahradené dodatočnou prácou, spracuje a predstaví na seminári vo forme PP-prezentácie vybranú tému svojej seminárnej práce, ktorú v zápočtovom týždni odovzdá v písomnej podobe. V závere semestra študent absolvuje písomný test alebo ústnu skúšku. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce (30%), jej PP-prezentácie (20%), aktivity na seminároch (20%) a záverečný test alebo ústna skúška (30%).	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Absolvent predmetu získa a rozšíri svoje vedomosti z oblasti dejín rusínskeho jazyka. Zapamätá si potrebné fakty a definície. Osvojí si základné informácie o špecifických podmienkach a tendenciách kultúrno-spoločenského vývoja karpatských Rusínov v minulosti. Vie charakterizovať podmienky vývoja rusínskej jazykovej otázky pred a po roku 1989.</i>	
Zručnosti <i>Dokáže pomenovať a charakterizovať špecifické znaky a tendencie riešenia jazykovej otázky Rusínov v minulosti, počínajúc 17. st. Vie charakterizovať najvýznamnejšie písomné pamiatky rusínskej spisby a zaradiť ich do historického obdobia. Dokáže vysvetliť úlohu najvýznamnejších rusínskych organizácií a ich predstaviteľov v procese riešenia základných problémov národno-identifikačného procesu karpatských Rusínov, vrátane ich jazykovej otázky. Môže rozlišovať na základe dostupných zdrojov jazykové orientácie v prostredí karpatských Rusínov.</i>	

Kompetencie

Vie preukázať dobrú orientáciu v prehľade literatúry. Dokáže vyhľadávať, spracovať a analyzovať odborné informácie z rôznych informačných zdrojov aj v cudzom jazyku a tieto získané poznatky aplikovať vo svojich seminárnych prácach a cvičeniach. Dokáže verejne prezentovať získané vedomosti a zručnosti z disciplíny s uplatnením vhodnej terminológie. Vie sa orientovať v periodikách v kontexte dominantných jazykových orientácií a definovať ciele rusínskeho hnutia vo sfére rozvoja jazyka.

Stručná osnova predmetu:

1. Jazyk ako súčasť národného bohatstva a kultúry; pokusy o spracovanie dejín rusínskeho jazyka v minulosti. 2. Písomnosti a spisovné jazyky Karpatskej Rusi v priebehu storočí: potenciálne možnosti formovania nových spisovných jazykov v Európe. 3. Periodizácia karpatorusínskych písomností. 4. Rusínska jazyková otázka pred rokom 1945, hlavné tendencie vývoja. 5. 17. st. – zač. 18. st. – najrannejšie rusínske spisy; cirkevná slovančina a slaveno-ruský jazyk medzi Rusínmi. 6. Koniec 18. st. – 1848 – prvé gramatiky a učebnice rusínskeho jazyka, problematika kodifikácie jazyka (Štúr, Duchnovič). 7. Roky 1848 – 1918, nová rusínska norma V. Čopeja. 8. Roky 1919 – 1944 – rusínsky jazyk ako jeden z dvojice štátnych na Podkarpatskej Rusi. 9. Rusínska jazyková otázka po roku 1945. 10. Rok 1989 a návrat rusínskej jazykovej otázky; rozvoj rusínskeho jazyka v Európe.

Odporúčaná literatúra:

MAGOCSI, P. R., 2016. *Chrbtom k horám. Dejiny Karpatskej Rusi a karpatských Rusínov*. Prešov: UNIVERSUM

DULIČENKO, A. D. 1996. Karpatorusínsky jazyk v kontexte regionálnych spisovných jazykov súčasných Slovanov. In: MAGOCSI, P. R., ed. 1996. *A New Slavic Language is Born. The Rusyn Literary Language of Slovakia./Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku*. New York: Columbia University Press.

MAGOCSI, P. R., ed. 1996. *A new Slavic Language is born. The Rusyn Literary Language of Slovakia./Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku*. New York: Columbia University Press.

MAGOCSI, P. R. - POP, I. 2002, 2005. *Encyclopedia of Rusyn History and Culture*. Toronto-Buffalo-London : University Toronto Press.

MAGOCSI, P. R., ed. 2004, 2007. *Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Rusyńskŷj jazyk*. Opole : Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej.

PLIŠKOVÁ, A. 2007. *Rusínsky jazyk na Slovensku – náčrt vývoja a súčasné problémy*. Prešov : MPC.

PLIŠKOVÁ, A. 2009. *Language and National Identity: Rusyns South of Carpathians*. New York: Columbia University Press.

PLIŠKOVÁ, A., ed. 2008. *Rusínska kultúra a školstvo po roku 1989*. Prešov: PU-ÚRJK.

PLIŠKOVÁ, A. 2008. *Rusyńskŷj jazyk na Sloveńsku*. Prešov: Svetový kongres Rusínov.

PLIŠKOVÁ, A., ed. 2008. *Rusyńskŷj jazyk medzi dvoma kongresami*. Prešov: Svetový kongres Rusínov – ÚRJK PU.

VANKO, J. 2000. *The Language of Slovakia's Rusyns/ Jazyk slovenských Rusínov*. New York: Columbia University Press.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský, ruský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 7

A	B	C	D	E	FX
14%	71%	14%	0%	0%	0%

Vyučujúci:

doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

Mgr. Zdenka Citriaková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/SURUL	Názov predmetu: Súčasná rusínska literatúra (druhá pol. 20. – zač. 21. st.)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>Povinný predmet, 1 prednáška / 1 seminár (týždenne), metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 2. semester	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2. stupeň	
Podmieňujúce predmety: -	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>skúška</i> Počas semestra sa študent aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch, vypracuje seminárnu prácu na vybranú tému a odprezentuje ju (PP-prezentácia) na hodine. V priebehu skúškového obdobia študent preukáže svoje vedomosti počas ústnej skúšky. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce (25%), jej PP-prezentácie (25%) a ústnej odpovede (50%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX.	
Výsledky vzdelávania: <i>Absolvent predmetu:</i> - je schopný orientovať sa v literárnom a kultúrnom procese karpatských Rusínov v každom štáte, kde žijú, - vie vysvetliť determináciu umeleckej literatúry spoločensko-historickými a politickými faktormi, - pozná tvorbu a biografické údaje jednotlivých predstaviteľov rusínskej literatúry, - má prehľad o umeleckých dielach, - dokáže určiť žáner diela a pomenovať jeho umelecké zvláštnosti, - dokáže určiť miesto umeleckého diela v tvorivom procese spisovateľa a v kontexte širšieho literárneho života doma i v zahraničí, - je schopný ocharakterizovať základne črty tretieho obdobia rusínskej renesancie v kultúre a v literatúre, - dokáže analyzovať sujet diela a ocharakterizovať protagonistov a ďalšie postavy, určiť sujetové línie a určiť vzájomnú logiku ich vzťahov, určiť konflikty diela a kompozičné časti. - je schopný pri analýze kompozície vysvetliť úlohu kompozície ako zmysluplného vzťahu všetkých komponentov diela ako umelecko-estetického celku, pochopiť väzby a vzájomný vzťah medzi protagonistami, medzi jednotlivými epizódami udalostí podmienenými autorským	

zámerom, jeho svetonázorom a životnou pozíciou, pravidlami a kánonom žánru z pohľadu čitateľa,
- vie súvislo a presvedčivo vyjadrovať svoje myšlienky a vedomosti o predmete, argumentovať závery aj pomocou citácií a odbornej literatúry.

Stručná osnova predmetu:

Tretie národné obrodenie karpatských Rusínov po roku 1989.

Spoločensko-kultúrny a historický kontext literatúry na Slovensku po roku 1989.

Najvýznamnejší autori (generácia autorov aktívnych v období kodifikácie rusínskeho spisovného jazyka na Slovensku, nastupujúca generácia autorov), tematická a žánrová charakteristika rusínskej literárnej tvorby na Slovensku po roku 1989.

Psychologická próza M. Maľcovskej. Najvýznamnejšie diela autorky, motívy domova a cudziny v textoch *Maminka* a *Príšelec*, ich porovnanie. Psychologická novela *Zelená fatamorgána*.

Problém asimilácie v tvorbe Štefana Suchého. Ideovo-tematická analýza knihy esejí „*Most nad riekou času*“.

Drotárska tematika v tvorbe Mikuláša Kseňáka. Najvýznamnejšie diela autora, „pragmatická“ funkcia Kseňákovskej tvorby a jej vzťah k identite (národnej, kultúrnej). Interpretácia textov *Drotár-študent*, *Hrst' rodnej zeme*.

Motív traumy v tvorbe Jurka Charituna. Najvýznamnejšie diela autora, trauma v básnickej tvorbe (spôsoby zobrazenia, postoje lyrického subjektu). Interpretácia vybraných básnických ukážok z diela *Moje žiale*.

Literárno-kultúrny život na Podkarpatsku / na Ukrajine po roku 1991 v podmienkach zakázanej rusínskej národnosti. Najvýznamnejší autori, tematická a žánrová charakteristika rusínskej literárnej tvorby na Podkarpatsku po roku 1991.

Satirické diela ako základ renesancie karpatorusínskej literatúry konca 80. a začiatku 90. rokov 20. storočia na Podkarpatskej Rusi: humoristická poézia Pavla Čučku a „národný román“ Dmitra Kešeľu „*Pacalovska republika, avad' Hojte, ľudy, konyc' svita*“.

Etnografizmus poémy J. Čoria „*I dnys' hoja, j zavtra hoja*“.

Ideovo-tematická analýza poetickej zbierky Michajla Čuchrana „*Sim tajstrynok*“.

Ivan Sitar ako jeden z najskúsenejších súčasných prekladateľov na Podkarpatskej Rusi.

Literárno-kultúrny život Lemkov v Poľsku po roku 1989.

Emigračná literatúra alebo literatúra „vo vyhnanstve“ a tri smerovania či etapy v literatúre: národno-obrodenecká „buditeľská“ literatúra, tradicionalisticko-klasická a literatúra modernistická. Najvýznamnejší autori, tematická a žánrová charakteristika lemkovskej literárnej tvorby v Poľsku po roku 1991.

Žánrovo-tematická charakteristika poézie Nestora Repelu (zbierka „*Misce pry stol'i*“)

Ideovo-tematická analýza poetickej zbierky Petra Murianku „*Do Kraju nenarodžyňa*“.

Lyrická poézia Vladislava Hrabana ako filozofické hľadanie harmónie medzi prírodou a človekom (zbierka „*Z ziemi do nieba*“).

Odporúčaná literatúra:

Zakladná:

DUC-FAJFER, O., 2002. *Povyselenča lemkivska literatura jak etos tyrvania // Cy to lem tuha, cy nadija: Antologija lemkivskoj literatury v Polšči / Vybiri redakcija*, O. Duc-Fajfer, Lignycia, s. 11-25.

Encyklopedia istoriji ta kul'tury Karpatskich Rusyniv. Editor P. R. Magocsi. Užhorod, 2010. s. 426-430.

MAGOCSI, P. R., 2016. *Chrbtom k horám: dejiny Karpatskej Rusi a karpatských Rusínov*. – Prešov, 2016, 596 s.

MAGOCSI, P. R., 2021. Podkarpatska Rus: formovania nacionalnoji samosvidomosti (1848–1948). – Užhorod, 2021, 768 s.

PAĐAK, V., 2012. *Narys istoriji karpatorusyňskoj literatury XVI. – XXI. storoča*. Prešov. 140 s.

PAĐAK V., 2016. *Narys istoriji karpatorusyňskoj literatury*. – Toronto, 2016. – 242 s.

PAĐAK, V. Nestor Repela: Snyjut' sja my našy hory... / Muzealna Zahoroda : rocznik Muzeum kultury Łemkowskiej w Zyndranowej / pod redakcją : B. Gocz, S. Dubiel-Dmytryszyn. – Zyndranowa, 2017, № 2. s. 25-28.

PAĐAK V., 2018. *Istorija karpatorusinskoho nacionalnogo teatra i dramaturgiji*. – Prešov, 2018. – 342 s.

Texty:

Antologija dnyšňoji rusynskoj literatury. Zibrav i ušoryv I. Petrovcij. Užhorod, 2009. 472 s.

Cy to lem tuha, cy nadija: Antologija lemkiwskoj literatury v Polšči. Wybier i redakcija O. Duc-fajfer. Lignycia, 2002. 514 s.

Muza spid Karpat: Zbornyk poeziji Rusyniv na Sloveňsku. Zostavyla A. Pliškova. Prešov, 1996. 168 s.

Rusynski / Ruski pisni. Vybrala N. Dudaš. Novi Sad, 1997. 272 s.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

rusínsky, slovenský, ukrajinský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 16

A	B	C	D	E	FX
56%	22%	11%	11%	0%	0%

Vyučujúci: doc. Mgr. Valerii Padiak, CSc.

Dátum poslednej zmeny: 28.02.2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9URSK/KOGSJ</i>	Názov predmetu: Konfrontačná gramatika slovanských jazykov
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinný predmet, 1 hodina prednáška/1 hodina seminár, kombinovaná metóda	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: -	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet je ukončený skúškou. V priebehu semestra študent sa aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch, s toleranciou 3 ospravedlnených absencií, ktoré budú nahradené dodatočnou prácou, spracuje a predstaví na seminári vo forme PP-prezentácie vybranú tému svojej seminárnej práce, ktorú v stanovenom termíne odovzdá v písomnej podobe. V polovici semestra študent absolvuje priebežný písomný test a v priebehu skúškového obdobia ústnu skúšku alebo záverečný test. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce a jej PP-prezentácie (20%), priebežného testu (20%), aktivity na seminároch (10%) a záverečného testu alebo ústnej skúšky (50%).	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Absolvent predmetu získa a rozšíri svoje vedomosti z oblasti konfrontačnej gramatiky slovanských jazykov. Osvojí si znalosti z teoreticko-metodologických východísk konfrontačnej gramatiky. Prehľbi svoje znalosti rozdielov na zvukovej a morfolologickej rovine medzi rusínskou gramatikou na Slovensku, v Poľsku, v Srbsku, v Maďarsku a na Ukrajine.</i> Zručnosti <i>Dokáže charakterizovať výskumné metódy tejto modernej jazykovednej disciplíny: opis, konfrontačná metóda, kontrastívna metóda, synchronná analýza, synchronno-diachrónna analýza. Vie vymedziť základné znaky spisovnej rusínčiny (podobnosti a odlišnosti) na zvukovej a morfolologickej rovine z v širšom slovanskom kontexte Vie interpretovať a analyzovať jazykový text z hľadiska všeobecnolingvistického, slovnodruhového, konfrontačného slovensko-rusínskeho, poľsko-rusínskeho, ukrajinsko-rusínskeho a synchronického Vie reagovať na</i>	

otázky, položené kolegami a lektorom, odpovede vie správne logicky a gramaticky naformulovať. Dokáže abstrahovať z interpretovaného textu spoločné i odlišné znaky spisovnej slovenčiny a rusínčiny, spisovnej rusínčiny a poľštiny, spisovnej rusínčiny a ukrajinčiny a aplikovať získané teoretické poznatky na analýzu slovenského a rusínskeho, poľského a ukrajinského textu.

Kompetencie

Vie preukázať dobrú orientáciu v prehľade literatúry. Dokáže vyhľadávať, spracovať a analyzovať odborné informácie z rôznych informačných zdrojov aj v cudzom jazyku a tieto získané poznatky aplikovať vo svojich seminárnych prácach a diskusiách. Dokáže verejne prezentovať získané vedomosti a zručnosti z disciplíny s uplatnením vhodnej terminológie. Na základe osvojených teoretických poznatkov vie pracovať s rusínskym spisovným textom pri štúdiu diferenčných javov a pri opise jazykového systému spisovnej rusínčiny z konfrontačného hľadiska.

Stručná osnova predmetu:

Jazyková príbuznosť: genetická, typologická. Fonologická, morfológická, syntaktická, lexikálna typológia. Fonologická typológia slovanských jazykov a súčasný stav fonologickej typológie. Členenie slovanských jazykov z hľadiska morfolologickej typológie. Miesto spisovnej rusínčiny v rodine slovanských jazykov z aspektu fonologickej a morfolologickej typológie. Morfológický systém slovanských jazykov z hľadiska synchronno-diachronneho. Gramatické kategórie v slovanských jazykoch (tendencia k zjednodušovaniu). Slovné druhy a ich klasifikácia v slovanských jazykoch. Morfológický systém spisovnej slovenčiny, rusínčiny, ukrajinčiny a poľštiny. Prehľad najdôležitejších lingvistických slovníkov v spisovnej slovenčine, rusínčine, ukrajinčine a poľštine. Rozdiely na zvukovej a morfolologickej rovine medzi rusínskou gramatikou na Slovensku, v Poľsku, v Srbsku, v Maďarsku a na Ukrajine.

Odporúčaná literatúra:

JABUR, V., 2000. Rusínsky jazyk na Slovensku. In DORULA, Ján, ed.: *Slovensko-rusínsko-ukrajinské vzťahy od obrodovania po súčasnosť*. Bratislava: Slavistický kabinet SAV, s. 191-192.

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V., 2019. *Rusynský jazyk. Komplexný opis jazykovej sústavy v kontexte kodifikácie*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

DULIČENKO, A. D. 1996. Karpatorusínsky jazyk v kontexte regionálnych spisovných jazykov súčasných Slovanov. In: MAGOCSI, P. R., ed. 1996. *A New Slavic Language is Born. The Rusyn Literary Language of Slovakia./Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku*. New York: Columbia University Press.

MAGOCSI, P. R., ed. 1996. *A new Slavic Language is born. The Rusyn Literary Language of Slovakia./Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku*. New York: Columbia University Press.

MAGOCSI, P. R., ed. 2004, 2007. *Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Rusynský jazyk*. Opole : Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej.

PLÍŠKOVÁ, A. 2007. *Rusínsky jazyk na Slovensku – náčrt vývoja a súčasné problémy*. Prešov : MPC.

PLÍŠKOVÁ, A., ed. 2008. *Rusynský jazyk medzi dvoma kongresami*. Prešov: Svetový kongres Rusínov – ÚRK PU.

VAŇKO, J. 2000. *The Language of Slovakia's Rusyns/ Jazyk slovenských Rusínov*. New York: Columbia University Press.

Běličová, H.: *Nástin porovnávací morfologie spisovných jazyků*. Praha: Karolinum, nakladatelství UK, 1998.

Dalewska-Greń, H.: *Języki słowiańskie*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1997.

Dudášová-Kriššáková, J.: *Kapitoly zo slavistiky*. AFPhUP 43/125. Monografia 27. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove Filozofická fakulta, 2001. 187 s.

Dudášová-Kriššáková, J.: *Kapitoly zo slavistiky II*. Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Prešovensis. Monografia 95. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove Filozofická fakulta, 2008. 312 s.

HORÁLEK, K.: *Úvod do studia slovanských jazyků*. Praha, Academia, 1962.

Jabur, V. – Plišková, A.: *Sučasnýj rusynšskýj spysovnýj jazýk*. Priašiv: Priašivska univerzita v Priašovi, 2009.

MISTRÍK, J., 1984. *Slovakistické štúdie*. Bratislava.

STIEBER, Z., 1979. *Zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich*. Warszawa, PWN.

Úvodné state k výkladovým slovníkom spisovnej slovenčiny, rusínčiny, ukrajinčiny a poľštiny.

Šimková, M., 2004. Možnosti využitia Slovenského národného korpusu na štúdium slovenského jazyka. In: *Studia Academica Slovaca*. 33. Ed. J. Mlacek. Bratislava, STIMUL, s. 204 – 218.

Studium Carpato-Ruthenorum 2009 - 2021. Ed. K. Koporová. Prešov – Prešovská univerzita Ústav rusínskeho jazyka a kultúry.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský, ukrajinský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 6

A	B	C	D	E	FX
100%	0%	0%	0%	0%	0%

Vyučujúci:

Prof. PhDr. Júlia Dudášová, DrSc.

Mgr. Zdenka Citriaková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/SRSJS	Názov predmetu: Súčasný rusínsky spisovný jazyk (sociolingvistika)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinný predmet, 1 hodina prednáška/1 hodina seminár, kombinovaná metóda	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: -	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet je ukončený skúškou. V priebehu semestra študent sa aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch, s toleranciou 3 ospravedlnených absencií, ktoré budú nahradené dodatočnou prácou, spracuje a predstaví na seminári vo forme PP-prezentácie vybranú tému svojej seminárnej práce, ktorú v zápočtovom týždni odovzdá v písomnej podobe. V závere semestra študent absolvuje písomný test alebo ústnu skúšku. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce (30%), jej PP-prezentácie (20%), aktivity na seminároch (20%) a záverečný test alebo ústna skúška (30%).	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Absolvent predmetu získa a rozšíri svoje vedomosti z oblasti dejín rusínskeho jazyka. Zapamätá si potrebné fakty a definície. Osvojí si znalosti z oblasti jazykových reálií Rusínov a práv národnostných menšín. Pozná legislatívny rámec fungovania jazykov národnostných menšín v SR. Ovláda aktuálny stav a podmienky používania rusínskeho jazyka v iných krajinách.</i> Zručnosti <i>Dokáže charakterizovať špecifické znaky fungovania rusínskeho jazyka v sfére školskej, úradnej, masmediálnej, konfesionalnej, literárnej, scénicko-divadelnej v SR. Dokáže prezentovať vlastné, vopred pripravené texty k problematike v rusínskom normatívnom jazyku formou voľnej komunikácie a pritom prezentovať kritické myslenie. Vie reagovať na otázky, položené kolegami a lektorom, odpovede vie správne logicky a gramaticky naformulovať. Dokáže sa aktívne zapájať do diskusie na stanovenú tému a voľne komunikovať.</i>	

Kompetencie

Vie preukázať dobrú orientáciu v prehľade literatúry. Dokáže vyhľadávať, spracovať a analyzovať odborné informácie z rôznych informačných zdrojov aj v cudzom jazyku a tieto získané poznatky aplikovať vo svojich seminárnych prácach a diskusiách. Dokáže verejne prezentovať získané vedomosti a zručnosti z disciplíny s uplatnením vhodnej terminológie.

Stručná osnova predmetu:

Sociolingvistika – definícia, základná terminológia, objekt sociolingvistiky. Sociolingvistika v kontexte rusínskeho jazyka. Bilingvizmus. Rusínsko-slovenský bilingvizmus. Jazyková ideológia. Jazyková politika. Jazykový manažment. Jazykové plánovanie. Legislatívny rámec fungovania rusínskeho jazyka ako menšinového. Rusínsky jazyk v komunikačných sférach na Slovensku, v Poľsku, Ukrajine, Maďarsku, Srbsku, Chorvátsku, USA. Literárna sféra. Masmediálna sféra. Scénicko-divadelná sféra. Školská sféra. Konfesiónálna sféra. Úradno-administratívna sféra.

Odporúčaná literatúra:

CHROMÝ, J., 2014. *Základy sociolingvistiky*. Praha: Univerzita Karlova.

JABUR, V., 2000. Rusínsky jazyk na Slovensku. In DORULA, Ján, ed.: *Slovensko-rusínsko-ukrajinské vzťahy od obrodzenia po súčasnosť*. Bratislava: Slavistický kabinet SAV, s. 191-192.

ONDREJOVIČ, S., 2008. *Jazyk, veda o jazyku, societa. Sociolingvistické etudy*. Bratislava: Veda.

ONDREJOVIČ, S., 1997. Sociolingvistický vs. „normativistický“ pohľad na jazyk. In: *Slovenčina na konci 20. storočia, jej normy a perspektívy. Sociolinguistica Slovaca*. 3. Ed. S. Ondrejovič. Bratislava: Veda, s. 54 – 60.

MAGOCSI, P. R., 2016. *Chrbtom k horám. Dejiny Karpatskej Rusi a karpatských Rusínov*. Prešov: UNIVERSUM

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V., 2019. *Rusynský jazyk. Komplexný opis jazykovej sústavy v kontexte kodifikácie*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

DULIČENKO, A. D. 1996. Karpatorusínsky jazyk v kontexte regionálnych spisovných jazykov súčasných Slovanov. In: MAGOCSI, P. R., ed. 1996. *A New Slavic Language is Born. The Rusyn Literary Language of Slovakia./Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku*. New York: Columbia University Press.

MAGOCSI, P. R., ed. 1996. *A new Slavic Language is born. The Rusyn Literary Language of Slovakia./Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku*. New York: Columbia University Press.

MAGOCSI, P. R. - POP, I. 2002, 2005. *Encyclopedia of Rusyn History and Culture*. Toronto-Buffalo-London : University Toronto Press.

MAGOCSI, P. R., ed. 2004, 2007. *Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Rusynský jazyk*. Opole : Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej.

PLÍŠKOVÁ, A. 2007. *Rusínsky jazyk na Slovensku – náčrt vývoja a súčasné problémy*. Prešov : MPC.

PLÍŠKOVÁ, A. 2009. *Language and National Identity: Rusyns South of Carpathians*. New York: Columbia University Press.

PLÍŠKOVÁ, A., ed. 2008. *Rusínska kultúra a školstvo po roku 1989*. Prešov: PU-ÚRJ.

PLÍŠKOVÁ, A. 2008. *Rusynský jazyk na Slovensku*. Prešov: Svetový kongres Rusínov.

PLÍŠKOVÁ, A., ed. 2008. *Rusynský jazyk medzi dvoma kongresami*. Prešov: Svetový kongres Rusínov – ÚRJ PU.

VAŇKO, J. 2000. *The Language of Slovakia's Rusyns/ Jazyk slovenských Rusínov*. New York: Columbia University Press.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 7

A	B	C	D	E	FX
71%	14%	0%	14%	0%	0%

Vyučujúci:

doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

Mgr. Zdenka Citriaková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/KOZR7	Názov predmetu: Komunikatívne zručnosti v rusínskom jazyku VII.
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinný predmet, 1 hodina seminár/1 hodina cvičenie, kombinovaná metóda	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: <i>9URSK/KOZR6 Komunikatívne zručnosti v rusínskom jazyku VI.</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet je ukončený priebežným hodnotením. V priebehu semestra študent pracuje na seminároch a cvičeniach formou praktických cvičení na osvojení si zručnosti praktickej komunikácie v rusínskom normatívnom jazyku. Študent si pripraví prezentáciu na vopred vybranú odbornú tému. Spracuje ju formou seminárnej práce (v rozsahu 3 – 4 normostrany) a tiež v PP-prezentácii. Témy sú študentom predložené na začiatku semestra. Na základe gramatických chýb v prácach študentov lektor postupne vysvetľuje jednotlivé ortografické pravidlá s dôrazom na syntax rusínskeho normatívneho jazyka. Podmienkou pre udelenie kreditov je aktívna účasť na seminároch (10%) s toleranciou 3 ospravedlnených absencií nahradených konzultáciami, odovzdanie seminárnej práce (30%) a jej PP-prezentácia pred kolegami (30%), absolvovanie pracovných listov (resp. diktátov a pracovných úloh) po 5 bodov (30%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce, PP-prezentácie, hodnotenia pracovných listov a aktivity na seminároch.	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Absolvent predmetu získa a rozšíri svoje vedomosti z oblasti sociolingvistiky, ortografie, štylistiky, funkčných jazykových štýlov. Osvojí si informácie o špecifikách rusínskeho jazyka a jeho gramatických noriem. Prehĺbi si znalosti z oblasti jazykových reálií Rusínov a práv národnostných menšín.</i> Zručnosti <i>Dokáže prezentovať vlastné, vopred pripravené texty v rusínskom normatívnom jazyku formou voľnej komunikácie a pritom prezentovať kritické myslenie. Vie reagovať na otázky, položené</i>	

kolegami a lektorom, odpovede vedieť správne logicky a gramaticky naformulovať. Dokáže sa aktívne zapájať do diskusie na stanovenú tému a voľne komunikovať.

Kompetencie

Vie preukázať dobrú orientáciu v prehľade literatúry. Dokáže vyhľadávať, spracovať a analyzovať odborné informácie z rôznych informačných zdrojov aj v cudzom jazyku a tieto získané poznatky aplikovať vo svojich seminárnych prácach a cvičeniach. Dokáže verejne prezentovať získané vedomosti a zručnosti z disciplíny s uplatnením vhodnej terminológie.

Stručná osnova predmetu:

1. Praktické ukážky funkčných jazykových štýlov v rusínskom normatívnom jazyku. 2. Práca s textami rusínskej beletrie, publicistiky a odbornej literatúry. 3. Diskusia o rusínskom normatívnom jazyku na Slovensku a jeho vyučovanie v školách na národnostne zmiešanom území v podmienkach rusínsko-slovenského bilingvizmu. 4. Diskusia o jazykových právach národnostných menšín. 5. Diskusia o jazykovom manažmente, jazykovom plánovaní a revitalizácii jazyka

Odporúčaná literatúra:

MAGOCSI, P. R., 2016. *Chrbtom k horám. Dejiny Karpatskej Rusi a karpatských Rusínov*. Prešov: UNIVERSUM

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. a kol., 2021. *Pravyla rusyňskoj výslovnosti z ortoepičným slovnykom*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

JABUR, V. – PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K., 2015. *Gramatika rusyňskoho jazyka*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V. a kol., 2019. *Pravyla rusyňskoho pravopysu z ortografičným i gramatičným slovnykom*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V., 2019. *Rusyňskýj jazyk. Kompleksnýj opys jazykovej systémy v konteksti kodifikaciji*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

JABUR, V.: K niektorým otázkam charakteristiky noriem rusínskeho jazyka na Slovensku. In: MAGOCSI, P. R. 1996. *A new Slavic Language is Born. The Rusyn literary Language of Slovakia/Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku*. New York.

JABUR, V. 1994. *Pravyla rusyňskoho pravopysu*. Prešov: Rusínska obroda.

JABUR, V. 2004. *Rusínsky jazyk (vybrané kapitoly)*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum.

JABUR, V. 2005. *Rusyňskýj jazyk v zerkali nových pravyl pro osnovný i seredni škol z navčaňom . rusyňskoho jazyka*. Prešov: Rusín a Ľudové noviny.

JABUR, V. – PLÍŠKOVA, A. 2007. *Rusyňskýj jazyk pro 1-4 klasy serednich škol*. Prešov: Rusín a Ľudové noviny.

LATTA, V. 1991. *Atlas ukrajins'kyh hovoriv schidnoji Slovaččyny*. Prešov: SPN OUL.

MAGOCSI, P. R., ed. 2004. *Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Русинський язык*. Opole : Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej.

PAŇKO, J. a kol. 1994. *Orfografičnýj slovnyk rusyňskoho jazyka*. Prešov: Rusínska obroda.

PLÍŠKOVÁ, A. 2008. *Rusyňskýj jazyk na Sloveňsku*. Prešov: Svetový kongres Rusínov.

VAŇKO, J. 2000. *The Language of Slovakia's Rusyn*. New York: New York: Columbia University Press.

JABUR, V.- PLÍŠKOVÁ, A.- KOPOROVÁ, K., 2007. *Rusyňska leksika na osnovi zmin u pravylach rusyňskoho jazyka*. Prešov : Rusyn a Narodny novynky.

PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – EDDY, E., 2009. *Rusyňskýj jazýk u konverzaciji pro II. stupiň osnovných škol i seredni školy*. Prešov : Rusín i Ľudové noviny.
 DULIČENKO, A. D. 1996. Karpatorusínsky jazyk v kontexte regionálnych spisovných jazykov súčasných Slovanov. In: MAGOCSI, P. R., ed. 1996. *A New Slavic Language is Born. The Rusyn Literary Language of Slovakia./Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku*. New York: Columbia University Press.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 6

A	B	C	D	E	FX
33%	33%	33%	0%	0%	0%

Vyučujúci: Mgr. Zdenka Cítriaková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove	
Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín	
Kód predmetu: 9URSK/DIPS1	Názov predmetu: Diplomový seminár 1
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: povinný predmet, 1 seminár týždenne, metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: -	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Priebežné hodnotenie Podmienkou absolvovania predmetu je aktívna účasť na seminároch. Pre absolvovanie predmetu je študent povinný odovzdať výkaz o konzultáciách k diplomovej práci podpísaný školiteľom diplomovej práce. V priebehu semestra je študent povinný spracovať čiastkové úlohy – napísať abstrakt práce, spracovať osnovu práce, rozpracovať úvod práce, spracovať konspekt k prečítanej knihe vzťahujúcej sa na tému diplomovej práce. Na konci semestra študent odovzdá semestrálnu prácu, ktorá bude obsahovať: Obal práce, titulný list, čestné vyhlásenie, abstrakt v slovenskom jazyku, rozpracovaný úvod práce, rozpracované teoretické východiská a rámcový projekt empirickej časti práce. Za aktívnu účasť na seminároch, odovzdanie výkazu o absolvovaných konzultáciách a spracovanie čiastkových úloh získa študent 30 bodov (minimálny počet bodov pre absolvovanie predmetu – 15). Za napísanie semestrálnej práce získa 70 bodov (minimálny počet bodov pre absolvovanie predmetu – 35). Pre absolvovanie predmetu je študent povinný získať aspoň 50 bodov.	
Výsledky vzdelávania: Absolvent predmetu bude mať po absolvovaní predmetu nasledujúce: Vedomosti: - osvojí si podstatu diplomovej práce, jej význam a úlohy z hľadiska absolvovania štúdia na vysokej škole,	

- vie popísať postup výberu témy diplomovej práce a vlastnými slovami interpretovať zásady spolupráce s vedúcim diplomovej práce,
- vie popísať etapy tvorby diplomovej práce,
- vie vymenovať a popísať rôzne druhy informačných zdrojov a pracovať s nimi,

Zručnosti:

- dokáže navrhnuť časový plán písania diplomovej práce,
- vymedziť podstatu metód písania práce a určiť metódy, ktoré plánuje využiť pri písaní vlastnej diplomovej práce s ohľadom na stanovenú tému,
- uskutočniť informačný prieskum,
- pracovať so získanými informačnými zdrojmi, vybrať relevantné dokumenty vo vzťahu k téme svojej diplomovej práce,
- realizovať rýchle čítanie pre prvotnú orientáciu v texte,
- pracovať s doplňujúcim materiálom,
- zhotovovať záznamy o dokumentoch, robiť výpisky, citáty, konspekty, parafrázy,
- popísať a aplikovať všeobecné zásady písania práce (členenie textu, vnútorné odkazy, postup písania kapitol, spôsob vyjadrovania, presnosť a kultivovanosť jazykového prejavu, štylizácia),
- popísať hlavné časti diplomovej práce, spracovať abstrakt, prvotnú verziu úvodu práce,
- spracovať obsah diplomovej práce,
- rozpracovať teoretické východiská práce,
- napísať rámcový projekt výskumnej časti,
- popísať základné náležitosti formálnej úpravy práce a dodržať ich pri jej písaní,
- popísať spôsoby uvádzania prameňov a dodržať etiku a techniku citovania,
- dokáže prakticky aplikovať nadobudnuté vedomosti týkajúce sa formálnej úpravy práce

Kompetencie:

- súvislo a presvedčivo formulovať myšlienky týkajúce sa svojej diplomovej práce
- dokáže s využitím nadobudnutých vedomostí a zručností a na základe dôkladného štúdia rozpracovať diplomovú prácu

Stručná osnova predmetu:

1. Diplomová práca ako súčasť štátnej skúšky, jej úloha, základná charakteristika, výber témy diplomovej práce, spolupráca diplomanta a vedúceho diplomovej práce.
2. Príprava diplomovej práce, časový plán.
3. Zhromažďovanie a spracovanie materiálu, druhy zdrojov, metódy práce.
4. Informačný prieskum, bibliografický prieskum, knižnice.
5. Spracovanie výsledkov prieskumu, štúdium literatúry, excerpovanie.
6. Všeobecné zásady písania práce.
7. Štruktúra diplomovej práce. Abstrakt, úvod, teoretické východiská práce.
8. Práca s textom. Text, odborný text, rýchle čítanie kľúčových myšlienok, čítanie doplňujúceho materiálu, porozumenie textu, kritické myslenie pri čítaní.
9. Výskum, ohraničenie problému, vypracovanie hypotézy, určenie metodiky výskumu, ciele a úlohy výskumu, plán výskumu, realizácia, výskumu, zaznamenávanie výsledkov, závery, ilustrácie, tabuľky.

10. Formálna úprava diplomovej práce. Formálna úprava strany, číslovanie, členenie textu. Interpunkcia a skratky, ilustrácie, tabuľky.

11. Spôsoby uvádzania prameňov. Citovanie a jeho zložky, metódy citovania, základné schémy bibliografických odkazov, všeobecné pravidlá zápisu bibliografických odkazov.

12. Základy práce s programom MS Word, formátovanie textu, využívanie pokročilých funkcií (sledovanie revízií, vytváranie automatického obsahu atď.).

Odporúčaná literatúra:

DARÁK, M. a J. FERENCOVÁ, 2001. *Metodológia pedagogického výskumu. Terminologické minimum*. Prešov: ManaCon. ISBN80-89040-07-1.

DARÁK, M. a N. KRAJČOVÁ, 1995. *Empirický výskum v pedagogike*. Prešov: ManaCon. ISBN80-85668-22-X.

GONDA, V. 2012. *Ako napísať a úspešne obhájiť diplomovú prácu*. Bratislava: Iura Edition. ISBN 978-80-8078-472-0.

KAHN, N. B., 2001. *Jak efektivně studovat a pracovat s informacemi*. Praha: Portal. ISBN 80-7178-443-5.

KATUŠČÁK, D., 1998. *Ako písať vysokoškolské a kvalifikačné práce*. Bratislava. ISBN 80-85697-82-3.

Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní [online]. Prešov: PU. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.pulib.sk/web/data/pulib/subory/stranka/ezp-smernica2019.pdf>

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 5

A	B	C	D	E	FX
80%	20%	0%	0%	0%	0%

Vyučujúci: Mgr. Michal Pavlič, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28.02.2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove	
Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín	
Kód predmetu: 9URSK/DIPS2	Názov predmetu: Diplomový seminár 2
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: povinný predmet, 1 seminár týždenne, metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 4.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: 9URSK/DIPS1 Diplomový seminár 1	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Priebežné hodnotenie</i> Podmienkou absolvovania predmetu je aktívna účasť na seminároch. Pre absolvovanie predmetu je študent povinný odovzdať výkaz o konzultáciách k diplomovej práci podpísaný školiteľom diplomovej práce. V priebehu semestra je študent povinný spracovať čiastkové úlohy – vedecky správne formulovať problém, cieľ výskumu, stanoviť hypotézy, navrhnúť a zostrojiť výskumnú metódu (dotazník, pozorovací hárok, test, anketu), pripraviť prezentáciu vzťahujúcu sa na diplomovú prácu, v ktorej naznačí základné teoretické východiská práce, cieľ a metodologický postup spracovania výskumného problému. Na konci semestra študent odovzdá pracovnú verziu diplomovej práce školiteľovi, ktorá bude obsahovať všetky náležitosti diplomovej práce. Za aktívnu účasť na seminároch, odovzdanie výkazu o absolvovaných konzultáciách a spracovanie čiastkových úloh získa študent 40 bodov (minimálny počet bodov pre absolvovanie predmetu – 20). Za napísanie pracovnej verzie diplomovej práce školiteľovi študent získa 60 bodov (minimálny počet bodov pre absolvovanie predmetu – 30). Pre absolvovanie predmetu je študent povinný získať aspoň 50 bodov. Kredity udeľuje vyučujúci predmetu po odporúčaní školiteľa diplomovej práce.	
Výsledky vzdelávania: Absolvent predmetu bude mať po absolvovaní predmetu nasledujúce: Vedomosti - vie popísať a zdôvodniť štruktúru diplomovej práce a význam jej jednotlivých častí, - vie popísať základné náležitosti formálnej úpravy práce a dodržať ich pri jej písaní, - vie popísať spôsoby uvádzania prameňov a dodržať etiku a techniku citovania,	

- dokáže vlastnými slovami interpretovať podstatu a poslanie diplomovej práce,
- dokáže interpretovať podstatu vedy a vlastnými slovami vysvetliť podstatu jednotlivých druhov výskumu,
- je schopný vlastnými slovami interpretovať teoreticko-metodologické otázky vedeckého výskumu, vysvetliť vzťah teórie a empirie vo vedeckom výskume,
- zdôvodniť význam tvorivosti vo vedeckej práci, popísať metódy rozvoja tvorivosti vo výskumnej práci,
- popísať a porovnať základné znaky kvantitatívneho a kvalitatívneho postupu skúmania,

Zručnosti

- popísať a prakticky realizovať jednotlivé fázy kvantitatívneho skúmania,
- formulovať výskumný problém, hypotézy, realizovať výber,
- zostrojiť dotazník, škálu, pozorovací hárok,
- popísať metódy triedenia, predspracovania a spracovania dát a použiť ich vo vlastnom výskume,

Kompetencie

- realizovať interpretáciu výskumných zistení s využitím rôznych myšlienkových postupov, uskutočňovať vyvodzovanie, zovšeobecňovanie, formulovanie záverov,
- pripraviť sa na obhajobu diplomovej práce, navrhnúť spôsob prezentovania základných téz s uplatnením rôznych vzorov pre usporiadanie prezentácie,
- efektívne sa vysporiadať s rečníckymi obavami pri prezentácii práce,
- kriticky zhodnotiť prezentáciu a vyjadriť zreteľné a konštruktívne hodnotenie.

Stručná osnova predmetu:

Stručná osnova predmetu:

1. Diplomová práca ako súčasť štátnej skúšky, poslanie a charakteristika diplomovej práce, jej štruktúra, popis hlavných častí. Formálna úprava diplomovej práce. Spôsoby uvádzania prameňov, metódy citovania, schémy bibliografických odkazov.
2. Úvod do metodológie vedy. Podstata vedy, organizačné formy vedy, druhy výskumu.
3. Teoreticko-metodologické otázky vedeckého výskumu. Konkrétna realita a jav ako predmet výskumu, vzťah teórie a empirie vo vedeckom výskume, zhromažďovanie a spracovanie faktov ako proces utvárania teórie.
4. Podstata vedecko-výskumnej činnosti, tvorivosť vo vedecko-výskumnej činnosti (atribúty tvorivosti vedeckej práce, podstata kvality myšlienok a riešení problémov, činitele ovplyvňujúce tvorivosť výskumnej práce, metódy rozvoja tvorivosti vo výskumnej práci).
5. Kvantitatívny a kvalitatívny výskum v spoločenských vedách.
6. Stratégia kvantitatívnych metód výskumu, formulácia problému, formulovanie hypotéz, výber metód, stanovenie výberového súboru.
7. Tvorba škály, dotazníka, pozorovacieho hárku.
8. Pilotáž, sondáž a predvýskum, terénny zber dát, triedenie a spracovanie dát, interpretácia vypočítaných hodnôt, verifikácia hypotéz, závery výskumu.

9. Odovzdanie diplomovej práce. Príprava na obhajobu. Tvorba prezentácie.

10. Práca s programom MS Word, formátovanie textu, využívanie pokročilých funkcií (sledovanie revízií, vytváranie automatického obsahu atď.).

Odporúčaná literatúra:

BENČO, J., 2001. *Metodológia vedeckého výskumu*. Bratislava: Iris. ISBN 80-89018-27-0.

DARÁK, M. a J. FERENCOVÁ, 2001. *Metodológia pedagogického výskumu. Terminologické minimum*. Prešov: ManaCon. ISBN 80-89040-07-1.

DARÁK, M. a N. KRAJČOVÁ, 1995. *Empirický výskum v pedagogike*. Prešov: ManaCon. ISBN 80-85668-22-X.

DE VITO, J. A., 2001. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada. ISBN 80-7169-988-8.

GONDA, V. 2012. *Ako napísať a úspešne obhájiť diplomovú prácu*. Bratislava: Iura Edition. ISBN 978-80-8078-472-0.

KATUŠČÁK, D., 1998. *Ako písať vysokoškolské a kvalifikačné práce*. Bratislava. ISBN 80-85697-82-3.

MAGNELLO, E. a B. VAN LOON, 2010. *Seznamte se ... Statistika*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-753-4.

ONDREJKOVIČ, P., 2005. *Úvod do metodológie sociálnych vied*. Bratislava: Regent. ISBN 80-88904-35-8.

Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní [online]. Prešov: PU. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.pulib.sk/web/data/pulib/subory/stranka/ezp-smernica2019.pdf>

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 3

A	B	C	D	E	FX
80%	0%	20%	0%	0%	0%

Vyučujúci: Mgr. Michal Pavlič, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28.02.2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/OBDIP	Názov predmetu: Obhajoba diplomovej práce
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: konzultácie Typ predmetu: povinný Odporúčaný rozsah výučby: Rozsah a frekvenciu konzultácií určí vedúci diplomovej práce, minimálne však 3 konzultácie za semester. Metóda štúdia: kombinovaná Forma štúdia: denná	
Počet kreditov: 7	
Odporúčaný semester štúdia: 4.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: <i>DIPS1 Diplomový seminár 1, DIPS2 Diplomový seminár 2; absolvovanie všetkých povinných predmetov študijného programu, absolvovanie povinne voliteľných predmetov študijného programu a výberových predmetov v predpísanej skladbe v rozsahu minimálne 110 kreditov</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Záverečné hodnotenie sa skladá z dvoch častí: Obhajoba diplomovej práce a záverečná skúška z teórie rusínskeho jazyka, literatúry a didaktiky. • Pri vypracovaní diplomovej práce sa študent riadi pokynmi svojho školiteľa a Smernicou o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní vydanou Prešovskou univerzitou v Prešove. Rozsah práce môže určiť školiace pracovisko, pričom odporúčaný rozsah (od úvodu po záver, vrátane) je 50 až 70 normostrán (90 000 až 126 000 znakov). Štruktúru práce a formálnu úpravu práce určuje po dohode so školiteľom Smernica čl. 6. • Konečný variant diplomovej práce zviazaný v pevnej väzbe odovzdá diplomant na katedre, ktorá vypísala tému práce. Termín odovzdania diplomových prác je stanovený v harmonograme príslušného akademického roka. • Diplomová práca sa odovzdáva v dvoch vytláčených exemplároch, jej elektronickú verziu, ktorá musí byť identická s tlačенou verziou vloží študent do systému evidencie záverečných prác vo formáte PDF, a to najneskôr do siedmich dní od odovzdania tlačenej verzie. V centrálnom registri záverečných prác sa posudzuje originalita práce. O výsledku kontroly originality sa vyhotovuje protokol o originalite záverečnej práce. Kontrola originality je nevyhnutnou podmienkou obhajoby. Na základe výsledku	

prekrývania práce s inými prácami školiteľ rozhodne, či práca môže byť predmetom obhajoby.

- Súčasťou odovzdania práce je uzatvorenie licenčnej zmluvy o použití digitálnej rozmnoženiny práce medzi autorom a Slovenskou republikou v zastúpení univerzity. Po vložení práce do EZP PU predloží autor bezodkladne školiacemu pracovisku ním podpísaný návrh licenčnej zmluvy, ktorý do 30 dní od zaslania práce do CRZP musí byť podpísaný povereným zástupcom univerzity (vedúcim zamestnancom školiaceho pracoviska).
- Diplomovú prácu posudzuje vedúci diplomovej práce a oponent, ktorí vypracujú posudky podľa stanovených kritérií.
- Školiteľ diplomovej práce posudzuje najmä:
 - splnenie cieľ diplomovej práce,
 - stupeň samostatnosti a iniciatívy diplomanta pri spracovaní témy, spolupráca so školiteľom,
 - logickú stavbu diplomovej práce,
 - adekvátnosť použitých metód, metodológia,
 - odbornú úroveň práce, hĺbku a kvalitu spracovania témy,
 - prínos práce, možnosť využitia výsledkov,
 - prácu s literatúrou, relevantnosť použitých zdrojov vo vzťahu k téme a cieľu práce,
 - formálnu stránku práce.
- Oponent diplomovej práce posudzuje najmä:
 - aktuálnosť a vhodnosť témy práce,
 - stanovenie cieľa práce a jeho naplnenie,
 - logickú stavbu diplomovej práce, nadväznosť kapitol, ich proporcionalitu,
 - priliehavosť a vhodnosť použitých metód, metodológia,
 - odbornú úroveň práce, hĺbku a kvalitu spracovania témy,
 - prínos práce,
 - prácu s odbornou literatúrou,
 - formálnu stránku práce.
- Komisia pre štátne skúšky na neverejnom zasadnutí zhodnotí priebeh obhajoby a rozhodne o klasifikácii. Pri klasifikácii komplexne posudzuje kvalitu diplomovej práce a jej obhajobu, s prihliadnutím na posudky a priebeh obhajoby a hodnotí jednou spoločnou známku. Výsledné hodnotenie môže byť rovnaké ako v posudkoch, ale môže byť aj lepšie, resp. horšie, v závislosti od priebehu obhajoby. Rozhodnutie o výsledku obhajoby vyhlási predseda komisie verejne spolu s výsledkom príslušnej štátnej skúšky.

Výsledky vzdelávania:

Absolvovaním obhajoby diplomovej práce študent (a štátnej skúšky):

Nadobudne:

- hlbšiu znalosť poznatkov z riešenej problematiky diplomovej práce, širších súvislostí daného predmetu

Je schopný:

- porozumieť kontextom riešeného problému, formulovať jasné závery z diplomovej práce a jasné odporúčania pre prax

- porozumieť vzájomným vzťahom poznatkov z jednotlivých disciplín vysokoškolského štúdia

Využíva:

- relevantné odborné zdroje a identifikuje z nich významné myšlienky pre kontext riešenej práce
- teoretické poznatky z riešenej problematiky v praktických diagnostických a didaktických aplikáciách, resp. v metodológii jej výskumu
- širšie pedagogické, psychologické a sociálne súvislosti pri vysvetľovaní riešeného problému
- využíva a aplikuje znalosť bibliografických a citačných noriem

Dokáže:

- analyzovať riešený problém do logicky a systematicky vyčlenených a vzájomne prepojených štruktúrnych častí práce
- koncipovať a overovať didaktické postupy a edukačné programy pre riešenie problematiky diplomovej práce, resp. projektovať a realizovať jej výskum a interpretovať jeho výsledky
- kriticky narábať s teoretickým zázemím riešenej problematiky, syntetizovať ich kontextové poznanie a využiť ich v odbornej komunikácii pri argumentácii a obhajobe vlastného pohľadu na riešenú problematiku

Vytvorí:

- konzistentný odborný text teoreticko-didaktického, resp. teoreticko-výskumného charakteru, ktorý obsahuje tvorivé spracovanie relevantných odborných zdrojov, originálne vlastné myšlienky a návrhy riešení spracováanej problematiky

Stručná osnova predmetu:

Odborné poznanie riešenej problematiky diplomovej práce, jej medzinárodného, sociálneho, širšieho pedagogicko-psychologického kontextu. Didaktická transformácia vybraného teoretického poznania danej špecializácie. Metodológia výskumu riešenej problematiky. Integrácia poznania jednotlivých disciplín vysokoškolského štúdia a širších súvislostí teoretického zázemia aprobačného predmetu, podľa téz k štátnej skúške. Integrácia teórie výchovy a praxe na príklade riešenej problematiky diplomovej práce. Odborná komunikácia a argumentácia. Práca s literatúrou, bibliografické a citačné normy.

Obhajoba diplomovej práce má ustálený priebeh:

1. Úvodné slovo diplomanta, prezentácia výsledkov záverečnej práce.
2. Prednesenie hlavných bodov z písomných posudkov školiteľa a oponenta.
3. Zodpovedanie diplomanta na otázky školiteľa a oponenta.
4. Odborná rozprava o diplomovej práci s otázkami na diplomanta.

Diplomovú prácu má komisia počas obhajoby k dispozícii. Úvodné slovo diplomanta by malo obsahovať predovšetkým tieto body:

1. Stručné zdôvodnenie výberu témy, jej aktuálnosti, praktického prínosu.
2. Objasnenie cieľov a metodiky práce.
3. Hlavné obsahové problémy práce.
4. Závery a praktické odporúčania, ku ktorým diplomant dospel.

Pri prezentácii má diplomant k dispozícii vlastný exemplár diplomovej práce, prípadne písomne pripravené úvodné vystúpenie. Prejav prednesie samostatne. Môže využiť počítačovú techniku. Úvodné vystúpenie má byť krátke, nemalo by presiahnuť desať minút.

Odporúčaná literatúra:

GAVORA, P., 1999. *Úvod do pedagogického výskumu*. Bratislava: Univerzita Komenského. ISBN 80-223-1342-4.

GONDA, V., 2012. *Ako napísať a úspešne obhájiť diplomovú prácu*. Bratislava: Iura Edition, spol.s.r.o. ISBN 978-80-8078-472-0.

KATUŠČÁK, D., 1998: *Ako písať vysokoškolské a kvalifikačné práce. Ako písať seminárne práce, ročníkové práce, práce ŠVOČ, diplomové práce, záverečné a atestačné práce a dizertácie*. Bratislava: Stimul. ISBN 80-85697-57-2.

MEŠKO, D. – KATUŠČÁK, D.: *Akademická príručka*. 2. dopl. Vydanie. Martin: Osveta, 2005.

ŠVEC, Š. a kol., 1998. *Metodológia vied o výchove*. Bratislava: IRIS. ISBN 80-88778-73-5.

VIŠŇOVSKÝ, Ľ., P. ZOLYOMIOVÁ a J. BRINCKOVÁ, 2007. *Metodika diplomovej práce*. ISBN 978-80-8083-374-9.

Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní. [online]. Prešov: PU. [cit.26.3.2014]. Dostupné z: <http://www.pulib.sk/web/data/pulib/subory/stranka/ezp-smernica-2013.pdf>

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

rusínsky a slovenský jazyk

Poznámky:

- povinná jednotka,
- študent si predmet vyberá len raz

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 5

A	B	C	D	E	FX
60%	40%	0%	0%	0%	0%

Vyučujúci:

- vedenie a oponovanie diplomovej práce - všetci vyučujúci v danom študijnom programe minimálne s titulom PhD. - konzultácie

doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

doc. Mgr. Valerii Padiak, CSc.

PhDr. Kvetoslava Koporová, PhD.

prof. PhDr. Júlia Dudášová, DrSc.

Mgr. Zdenka Citriaková, PhD.

Mgr. Michal Pavlič, PhD.

- štátna skúška – všetci vyučujúci s titulom profesor alebo docent a ďalší odborníci schválení vedeckou radou PU a menovaní rektorom PU do komisie pre ŠS.

Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/SSRJL	Názov predmetu: Štátna záverečná skúška: Rusínsky jazyk a literatúra
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: kolokviálna skúška Typ predmetu: Povinný Metóda štúdia: kombinovaná Forma štúdia: denná	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 4.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: <i>absolvovanie všetkých ostatných povinných predmetov študijného programu, absolvovanie povinne voliteľných predmetov študijného programu a výberových predmetov v predpísanej skladbe v rozsahu minimálne 110 kreditov</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Získanie dostatočného počtu kreditov v magisterskom stupni štúdia. Odovzdaná diplomová práca. Zodpovedanie štátnicových otázok z rusínskeho jazyka, literatúry a didaktiky. Záverečné hodnotenie: Štátna skúška z predmetu Rusínsky jazyk a literatúra a didaktiky aprobačie formou kolokvia, otázky sú formulované v podobe širšie koncipovaného problému súvisiaceho s diplomovou prácou, ktorého riešenie od študenta vyžaduje mať poznatky uvedené v tézach ku štátnej skúške. Podmienky získania hodnotenia A až E so zohľadnením oboch súčastí štátnej skúšky, ktoré udelí komisia pre štátne skúšky, sú uvedené v tézach ku štátnej skúške.	
Výsledky vzdelávania: I. Rusínsky jazyk: Vedomosti: <i>Absolvent predmetu:</i>	

- *má primerané poznatky z metód výskumu a vývoja v didaktike rusínskeho jazyka ,*
- *dokonale ovláda normu súčasného spisovného rusínskeho jazyka vo všetkých jeho systémoch a subsystémoch,*
- *má poznatky z konfrontačnej gramatiky slovanských jazykov,*
- *pozná hlavné tendencie vývoja rusínskeho jazyka, osobnosti, vplyvy,*

Zručnosti

Absolvent predmetu:

- *je schopný participovať na vývoji metodických materiálov pre výučbu rusínskeho jazyka,*
- *pozná špecifiká rusínskeho jazyka v SR, Poľsku, na Ukrajine, v Srbsku a Chorvátsku, Maďarsku,*
- *orientuje sa v teoretických a metodologických problémoch dejín rusínskeho jazyka,*

Kompetencie

Absolvent predmetu:

- *ovláda koncepciu vyučovania rusínskeho jazyka v slovenských školách s vyučovaním rusínskeho jazyka a v školách s vyučovacím jazykom rusínskym,*
- *ovláda princípy vyučovania rusínskeho jazyka,*
- *má prehľad o učebniciach rusínskeho jazyka pre 2. stupeň základnej školy a stredné školy,*
- *je schopný participovať na vývoji metodických materiálov pre výučbu rusínskeho jazyka*

II. Rusínska literatúra:

Vedomosti

Absolvent predmetu:

- *má prehľad o literárnohistorickom a spoločenskom kontexte rusínskej literatúry a kultúry 20. st.,*
- *pozná špecifiká súčasnej rusínskej literatúry v SR, Poľsku, na Ukrajine, v Srbsku a Chorvátsku, Maďarsku,*
- *pozná hlavné tendencie vývoja rusínskej literatúry, osobnosti, vplyvy,*

Zručnosti

Absolvent predmetu:

- *dokáže charakterizovať podmienky rozvoja, zvláštnosti, determinanty, osobnosti rusínskej literatúry 20. st.,*
- *má prehľad o učebniciach rusínskej literatúry pre 2. stupeň základnej školy a stredné školy,*
- *orientuje sa v teoretických a metodologických problémoch dejín rusínskej literatúry,*

Kompetencie

Absolvent predmetu:

- ovláda koncepciu vyučovania rusínskej literatúry v slovenských školách s vyučovaním rusínskeho jazyka a v školách s vyučovacím jazykom rusínskym,
- ovláda princípy vyučovania rusínskej literatúry,
- je schopný participovať na vývoji metodických materiálov pre výučbu rusínskej literatúry

Stručná osnova predmetu:

Obhajoba diplomovej práce má ustálený priebeh:

1. Úvodné slovo diplomanta, prezentácia výsledkov záverečnej práce.
2. Prednesenie hlavných bodov z písomných posudkov školiteľa a oponenta.
3. Zodpovedanie študenta na otázky školiteľa a oponenta.
4. Odborná rozprava o diplomovej práci s otázkami na študenta.

Diplomovú prácu má komisia počas obhajoby k dispozícii. Úvodné slovo by malo obsahovať predovšetkým tieto body:

1. Stručné zdôvodnenie výberu témy, jej aktuálnosti, praktického prínosu.
2. Objasnenie cieľov a metód použitých pri spracúvaní práce.
3. Hlavné obsahové problémy práce.
4. Závery a praktické odporúčania, ku ktorým autor práce dospel.

Pri prezentácii má študent k dispozícii vlastný exemplár diplomovej práce, prípadne písomne pripravené úvodné vystúpenie. Prejav prednesie samostatne. Môže využiť počítačovú techniku. Úvodné vystúpenie má byť krátke, nemalo by presiahnuť desať minút.

Odporúčaná literatúra:

PLIŠKOVÁ, A. 2007. *Rusínsky jazyk na Slovensku – náčrt vývoja a súčasné problémy*. Prešov: MPC.

PLIŠKOVÁ, A. 2008. *Rusynškýj jazýk na Sloveňsku*. Prešov: Svetový kongres Rusínov,

MAGOCSI, P. R., ed. 2004, 2007. *Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Rusynškýj jazýk*. Opole : Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej.

VAŇKO, J. 2000. *The Language of Slovakia's Rusyn*. New York: Columbia University Press.

PLIŠKOVA, A. 1996. *Muza spid Karpat (Zbornyk poeziji Rusyniv na Sloveňsku)*. Prjašiv: Rusynska obroda.

DUDAŠ, N., ed. 1997. *Rusynski/ruski pisni*. Novi Sad: Ruske slovo.

PAĐAK, V. 2012. *Narys istoriji karpatorusynskoj literatury*. Prešov: Spolok rusínskych spisovateľov.

JABUR, V. – PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K.: *Gramatika rusynškoho jazyka*. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2015. - 327 s. - ISBN 978-80-555-1448-2

PLIŠKOVÁ, A.: *Leksikologija i slovotvoriňa rusynškoho jazyka : vysokoškolskyj učebnyk*. - 1. vyd. - Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, Ústav rusínskeho jazyka a kultúry, 2015. 193 s. - ISBN 978-80-555-1299-0

PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V.: *Rusyňskij jazyk: kompleksnyj opys jazykovej systemy v konteksti kodifikaciji*. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2019. - 475 s. - ISBN 978-80-555-2243-2.

PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V. – CITRIAKOVÁ, Z. – HOLUBKOVÁ, M.: *Pravyla rusiňskoho pravopysu z ortografičnym i gramatičnym slovnykom*. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2019. - 564 s. - ISBN 978-80-555-2323-1.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

rusínsky a slovenský jazyk

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 5

A	B	C	D	E	FX
60%	20%	20%	0%	0%	0%

Vyučujúci:

Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/SRPRM	Názov predmetu: Špecifiká redaktorskej práce v rusínskych médiách
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností povinne voliteľný, 2 semináre (týždenne), metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2. semester	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2. stupeň	
Podmieňujúce predmety: LERJA Lexikológia rusínskeho jazyka, STYKR Štylistika a kultúra reči	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Priebežné hodnotenie Predmet je ukončený PH. V priebehu semestra si študent osvojuje prácu v tlačенých médiách v rusínskom národnostnom priestore (<i>Rusín, InfoRusín, Kolýsočka</i>). Pod vedením lektora sa sám podieľa na tvorbe príspevkov do dvojmesačníka <i>Rusín</i> . Podmienkou pre udelenie kreditov je aktívna účasť na seminároch, odovzdanie na publikáciu minimálne piatich vlastných príspevkov na vopred určené témy (z toho jeden analytický príspevok a jedna reportáž). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 92%, na získanie hodnotenia B 84%, na hodnotenie C najmenej 76%, na hodnotenie D 65%, na hodnotenie E najmenej 51%. Študent, ktorý získa menej ako 51% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia jednotlivých hodnotení príspevkov, ktoré budú aj opublikované v národnostných médiách.	
Výsledky vzdelávania: Absolvent predmetu dokáže prezentovať: Vedomosti: - orientovať sa v médiách, ktoré vychádzajú na národnostne zmiešanom území, - pomenovať témy, ktoré aktuálne rieši rusínska národnostná menšina v médiách; Zručnosti: - prácu s diktafónom a fotoaparátom pri spracovávaní jednotlivých tém, - písať príspevky do tlačенých aj elektronických médií v rusínskom normatívnom jazyku, - reagovať na otázky, položené kolegami a lektorom, odpovede vedieť správne logicky a gramaticky naformulovať, pričom dokáže kombinovať, používať a rozvíjať nové riešenia, - zaujímať a prezentovať vlastný postoj k niektorým témam; Kompetencie:	

- plánovať vlastné vzdelávanie a riadenie v oblasti profesionálneho rozvoja.

Stručná osnova predmetu:

1. Rusínsky mediálny priestor na Slovensku. 2. Rusínske noviny a časopisy vychádzajúce mimo územia SR. 3. Televízne a rozhlasové vysielanie v rusínskom jazyku. 4. Internetové rádiá a webové stránky obsluhujúce rusínsky jazykový priestor na Slovensku.

Odporúčaná literatúra:

Rusínska kultúra a školstvo po roku 1989. Zborník vedeckých a vedecko-populárnych príspevkov I. 2008. (Plišková, Anna, editor). Prešov: Ústav rusínskeho jazyka a kultúry Prešovskej univerzity v Prešove.

PLIŠKOVÁ, A. 2008. *Rusynský jazyk na Slovensku*. Prešov: Svetový kongres Rusínov.

Narodný novynký. Kultúrno-spoločenský mesačník Rusínov na Slovensku. Prešov: Rusín a Ľudové noviny.

Rusin. Kultúrno-kresťanský časopis. Prešov: Rusín a Ľudové noviny.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

rusínsky a slovenský

anglický

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 2

A	B	C	D	E	FX
100 %	0	0	0	0	0

Vyučujúci:

PhDr. Kvetoslava Koporová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28.02.2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9URSK/KDDTD</i>	Názov predmetu: Kapitoly z dejín rusínskej dramatickej tvorby a divadla
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinne voliteľný, 2 semináre (týždenne), metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: priebežné hodnotenie Počas semestra sa študent aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch, vypracuje seminárnu prácu na vybranú tému a odprezentuje ju (PP-prezentácia) na hodine. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce (50%) a jej PP-prezentácie (50%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. .	
Výsledky vzdelávania: Absolvent predmetu: - orientuje sa v dejinách dramaturgie a kultúrno-spoločenských procesoch Rusínov; - dokáže vysvetliť závislosť literárneho procesu od spoločensko-politického kontextu; - pozná biografie hlavných predstaviteľov rusínskej dramaturgie; - pozná dramatické diela a vie ich zaradiť do literárneho prúdu, ktorý je schopný charakterizovať; - vie určiť umelecký žáner a vymenovať jeho základné znaky; - pri analýze sujetu diela vie charakterizovať hlavné postavy a kompozičné časti; - vie súvisle a jasne formulovať svoje poznatky o predmete poznania, argumentovať závery opierajúc sa o citáty z textu a odbornú literatúru.	
Stručná osnova predmetu: Hlavné bratské organizácie Podkarpatských Rusínov, emigrantov za prácou, ako centrá kultúrneho a literárneho života v USA. Vydavateľská činnosť ako dôležité smerovanie kultúrnych snáh bratských organizácií „Sojedenenie Greko-Kaftolyčeskych Russkych Bratstv“, „Sobranie Greko-Kaftolyčeskych Cerkovnych Bratstv“ a ďalších. Vývin podkarpatskej dramaturgie v USA v prvej pol. 20. storočia. Hlavní podkarpatskí dramatici v USA a ich tvorba: E. Kubek, Š. Varzály, V. Gorzo, O. Koman, G. Guľanyč. Dramatická tvorba o. Emila Kubeka. Problém asimilácie karpatských Rusínov v komédii E. Kubeka „Ol'ga“.	

Dramatická tvorba o. Valentína Gorza. Problém emigrantského života Rusínov, emigrantov za prácou, a degradácia osobnosti v dráme o. Valentína Gorza „*Fedorišiny*“.
 Vplyv Lemko-Sojuza na rozvoj lemkovskej dramaturgie a divadelného hnutia v USA a Kanade v 30.-60. rokoch 20. storočia. Hlavní dramatici a dôležité diela lemkovskej dramaturgie v USA: D. Vyslocký (Vaňo Huňanka) a N. Cysľak. Dejové línie a dramatický konflikt v hrách D. Vyslockého „*Petro Pavlik zo Spiša*“ a N. Cysľaka „*Ženatí ženiasa*“.

Odporúčaná literatúra:

Encyklopedia istoriji ta kultury Karpatskych Rusyniv. Zahaľna redakcija P. R. Magoči. Užhorod, 2010, s. 426-430.

Naša knyzka / Redakcia D. F. Vyslockého / Lemko-Sojuz v USA a Kanade. – Junkers, New York, 1945. – c. 183-207.

MAGOCSI, Paul Robert. Our People: Carpatho-Rusyns and Their Descendants in North America, Wauconda, Illinois, 2005.

MAGOCSI, P. R., 2016. Chrbtom k horám: Dejiny Karpatskej Rusi a karpatských Rusínov. - Prešov, 2016, 596 s.

PAĎAK, V., 2012. Narys istoriji karpatorusyňskoj literatury XVI. – XXI. storočia. Prešov, 140 s.

PAĎAK V., 2016. Narys istoriji karpatorusyňskoj literatury. - Toronto, 2016. - 242 s.

PAĎAK V., 2018. Istorija karpatorusinskoho nacionalnoho teatra i dramaturgiji.- Prešov, 2018. - 342 s.

RUSINKO, E. Karpatskorusínska literatura v USA // Studium Carpato-Ruthenorum 2011: Študiji z karpatorusynistiki, Prešov, 2011. – s. 98-103.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

rusínsky, slovenský (sčasti ukrajinský), anglický

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 6

A	B	C	D	E	FX
50%	33%	17%	0%	0%	0%

Vyučujúci: doc. Mgr. Valerii Padiak, CSc.

Dátum poslednej zmeny: 28.02.2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/SLRUP	Názov predmetu: Slovensko-rusínsky preklad
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinne voliteľný predmet, 2 semináre (týždenne), Metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: <i>TEPRE Teória a prax prekladu</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu <i>priebežné hodnotenie</i> V priebehu semestra študent sa aktívne zúčastňuje na seminároch, s toleranciou 3 ospravedlnených absencií, nahradených dodatočnou prácou, priebežne pracuje na preklade do rusínskeho jazyka umeleckých, odborných, publicistických a textov iných štýlov zo slovenského jazyka podľa zadania vyučujúceho. Na každú hodinu si pripraví preklad v rozsahu stanovenom vyučujúcim a na základe každej časti prekladu zostaví slovensko-rusínsky prekladový slovník so synonymickým radom slov rusínskeho jazyka. Súčasťou každého seminára je diskusia o problémoch (technike a úrovni) prekladu s dôrazom na výber najvhodnejších ekvivalentov z rusínskej slovnej zásoby a štylizáciu charakteristickú pre rusínsky jazyk. V zápočtovom týždni študent odovzdá celý preklad zadaného textu s lexikograficky usporiadaným prekladovým a synonymickým slovníkom. Na získanie hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia preloženého textu (40%), vypracovaného prekladového slovníka (40%) a aktivity na seminároch (20%).	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Absolvent predmetu:</i> – <i>prehľbil si vedomosti z teórie prekladu,</i> – <i>prehľbil si vedomosti o špecifikách prekladu umeleckých, odborných, publicistických a textov iných štýlov,</i> Zručnosti <i>Absolvent predmetu:</i> – <i>prehľbil si zručnosti v slovensko-rusínskom preklade,</i> – <i>pozná zákonitosti a špecifiká slovensko-rusínskeho prekladu,</i> – <i>rozpozná základné a špecifické prístupy v kontexte slovensko-rusínskeho prekladu,</i>	

Kompetencie

Absolvent predmetu:

- dokáže preložiť texty rôznych štýlov a žánrov do rusínskeho jazyka,
- pozná základné prekladateľské techniky a dokáže si zvoliť najvhodnejšiu s ohľadom na druh prekladaného textu,
- orientuje sa v lexikografických príručkách, s ktorými môže pracovať pri prekladoch,
- vie pracovať so synonymickým radom slov a vyberať si najvhodnejšie v závislosti od kontextu.

Stručná osnova predmetu: Výber textu na preklad. Výber techniky prekladu. Preklad jednotlivých častí textu. Analýza prekladu. Diskusia o kompetenciách prekladateľa. Diskusia o výbere adekvátnych slov, ekvivalentov. Problémy prekladu termínov do rusínskeho jazyka.

Odporúčaná literatúra:

DEKANOVÁ, E.: Kapitoly z teórie a didaktiky prekladu odborných textov. Nitra: UKF v Nitre 2009. 151 s.

FERENČÍK, L.: Kontexty prekladu. Bratislava: Slovenský spisovateľ 1982. 149 s.

GROMOVÁ, E.: Úvod do translatológie. Nitra: UKF v Nitre 2009. 93 s.

KNITTLOVÁ, D.: K teorii a praxi překlada. Olomouc: FF UP v Olomouci 2003. 215 s.

MISTRÍK, J.: Lingvistický slovník. Bratislava: SPN 2002, 294 s.

MOUNIN, G.: Teoretické problémy překlada. Praha: Univerzita Karlova, 1999.

OPALKOVÁ, J.: Preklad ako mediácia interkultúrnej komunikácie. Prešov: FF PU v Prešove 2006. 92 s.

POPOVIČ, A.: Originál – preklad. Interpretačná terminológia. Bratislava: Tatran 1983. 362 s.

TELLINGER, D.: Kultúrne otázky prekladu umeleckej literatúry. Košice: Typopress, 2005. ISBN 80-89089-35-6.

PAŇKO, J. a kol: *Rusyňsko-rus'ko-ukrajiňsko-sloveňsko-poľskyj slovnyk lingvističnych terminiv*. Prešov: Rusínska obroda, 1994. 230 s.

JABUR, V. – PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K.: *Gramatika rusyňskoho jazyka*. 1. vyd.

Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2015. - 327 s. - ISBN 978-80-555-1448-2

PLIŠKOVÁ, A.: *Leksikologija i slovotvoriňa rusyňskoho jazyka : vysokoškolskyj učebnyk*. - 1. vyd. - Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, Ústav rusínskeho jazyka a kultúry, 2015. 193 s. - ISBN 978-80-555-1299-0

PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V.: *Rusyňskyj jazyk: kompleksnyj opys jazykovej systemy v konteksti kodifikaciji*. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2019. - 475 s. - ISBN 978-80-555-2243-2.

PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V. – CITRIAKOVÁ, Z. – HOLUBKOVÁ, M.: *Pravyla rusiňskoho pravopysu z ortografičnym i gramatičnym slovnykom*. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2019. - 564 s. - ISBN 978-80-555-2323-1.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

rusínsky a slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 6

A	B	C	D	E	FX
17%	50%	33%	0%	0%	0%

Vyučujúci: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.**Dátum poslednej zmeny:** 28. 02. 2022**Schválil:** doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9URSK/PSLIT</i>	Názov predmetu: <i>Prehľad svetovej rusínskej literatúry</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinne voliteľný predmet, 2 semináre (týždenne), metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 3. semester	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2. stupeň	
Podmieňujúce predmety: nie	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> Počas semestra sa študent aktívne zúčastňuje na prednáškach a seminároch, vypracuje seminárnu prácu na vybranú tému a odprezentuje ju (PP-prezentácia) na hodine. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce (50%), jej PP-prezentácie (50%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX.	
Výsledky vzdelávania: Absolvent predmetu: - orientuje sa v literárnom a kultúrno-osvetovom dianí Rusínov v Srbsku a Chorvátsku, v Poľsku, na Slovensku, na Ukrajine, v Maďarsku, USA; - vie vysvetliť determinovanosť literárneho procesu spoločensko-politickou situáciou; - ovláda biografiu najvýznamnejších osobností svetovej rusínskej literatúry; - pozná umeleckú tvorbu najvýznamnejších predstaviteľov rusínskej literatúry; - je schopný zaradiť jednotlivých autorov do kontextu konkrétneho európskeho a svetového literárneho prúdu a vie ho charakterizovať; - dokáže určiť žáner literárneho diela a charakterizovať základné znaky tohto žánru; - je schopný analyzovať sujet literárneho diela, postavy, sujetové línie a kompozičné časti umeleckého literárneho diela; - je schopný súvisle a jasne sformulovať svoje poznatky o predmete poznania, argumentovať závery na základe citácií textu a odbornej literatúry.	
Stručná osnova predmetu: Havriil Kostel'nik – zakladateľ vojvodinskej rusínskej literatúry. 1. Poéma H. Kostel'nika «Z mojoho valala» (1904) – prvé úspešné lyricko-epické dielo. 2. Rozvoj rusínskej dramaturgie vo Vojvodine. 3. Tragédia H. Kostel'nika «Jeftajova dzivka» Rozvoj rusínskej vojvodinskej prózy v druhej polovici 20. stor. Michal Kovač – majster realistickej prózy. Lyricko-psychologická hra v 70.-80. rokoch 20. stor.	

Hra Ďuru Pappharhaja «*Skonana kavaléria*».

Moderná poézia vo Vojvodine.

Knihy rytmizovanej prózy Natálie Kaňuch «*Dom mur brudna ryka most*»

4. Súčasná surrealistická dráma Z. Pavloviča «*Kl'itka dl'a ščeslivych*».

Odporúčaná literatúra:

DULIČENKO, A., 2008. Pismennost' i literaturnyje jazyki Karpatskoj Rusi (XV–XX vv.). - Užhorod, 908 s.

Encyklopedia istoriji ta kul'tury Karpatskich Rusyniv. Zahaľna redakcija P. R. Magoči. Užhorod, 2010, s. 426-430.

HUDAK, Š., 1990. Mala proza rusnacoĥ i ukrajincocĥ Juhoslaviji, In: Križni drahi : Antologija malej prozy rusnacoĥ i ukrajincocĥ Juhoslaviji. Sostavil Š. Hudak. Novi Sad, s. 5-33.

KRIŽNI DRAHI: Antologija malej prozy rusnacoĥ i ukrajincocĥ Juhoslaviji. Sostavil Š. Hudak. Novi Sad, 1990.

KONSTANTINOVICĤ, S., 2008. Ruska proza od Hnaťuka po 1941. rok. Novi Sad. 80 s.

LAŤAK, D., 2008. Teatraľny žyvot Rusnacoĥ: I časť. Novi Sad. 376 s.

LAŤAK, D., 2011. Teatraľny žyvot Rusnacoĥ: II časť. Novi Sad. 648 s.

PAĐAK V., 2016. Narys istoriji karpatorusynskoj literatury. - Toronto, 2016. - 242 s.

PAĐAK V., 2018. Istorija karpatorusinskoho nacionalnogo teatra i dramaturgiji.- Prešov, 2018. - 342 s.

RUSINSKI / RUSKI PISNI. Vybrala N. Dudaš. Novi Sad. 272 s.

TAMAŠ, J., 1997. Istorija ruskej literatury. Beograd. 752 s.

TAMAŠ, J., 2005. Ošľepeny solovej: Antologija ruskej poeziji. Novi Sad. 384 s.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

rusínsky a slovenský (šťasti ruský a ukrajinský)

anglický

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 5

A	B	C	D	E	FX
60%	40%	0	0	0	0

Vyučujúci: doc. Mgr. Valerii Padiak, CSc.,

Mgr. Michal Pavlič, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28.02.2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove	
Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín	
Kód predmetu: 9URSK/KARUN	Názov predmetu: Kapitoly z rusínskeho národopisu
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: výberový predmet, 1 prednáška/1 seminár týždenne, metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.-3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: -	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Priebežné hodnotenie V priebehu semestra sa študent aktívne zúčastňuje prednášok a seminárov (10%), vypracuje seminárnu prácu a pripraví jej PPT prezentáciu (40%). V zápočtovom týždni absolvuje vedomostný test (50%). Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie je priemerom hodnotenia aktivity na seminároch, hodnotenia seminárnej práce a jej prezentácie, a hodnotenia vedomostného testu.	
Výsledky vzdelávania: <i>Absolvent predmetu bude mať po absolvovaní predmetu nasledujúce:</i>	
Vedomosti: - získa prehľad o základných reáliách vybraných prejavov tradičnej kultúry Rusínov - pozná základné typy prejavov duchovnej kultúry Rusínov, tradície a zvyky v oblasti obradov životného cyklu a kalendárneho cyklu - osvojí si hlavné znaky materiálnej kultúry Rusínov a pozná jej špecifiká - dokáže definovať a rozlíšiť základné znaky duchovnej a materiálnej kultúry Rusínov vo vzťahu k príbuzným kultúram (slovenskej, ukrajinskej)	
Zručnosti: - je schopný pomenovať základné reálie vybraných prejavov tradičnej kultúry Rusínov pri stretnutí sa s týmito reáliami - dokáže v texte opísať a analyzovať vybrané prejavy tradičnej kultúry Rusínov	
Kompetencie: - je schopný diskutovať o problematike vyplývajúcej z kurzu materiálnej kultúry z pohľadu etnológie,	

- je schopný súvislo a presvedčivo formulovať myšlienky týkajúce sa duchovnej a materiálnej kultúry Rusínov

Stručná osnova predmetu:

1. Spoločenská (sociálna) kultúra
2. Symboly v tradičných predstavách
3. Etnomedicína
4. Ľudová výroba a remeslá (drotárstvo, maľovanie veľkonočných vajíčok, uhliarstvo...)
5. Hudobno-slovesný prejav Rusínov
6. Tradičné formy individuálnej a spoločenskej zábavy u Rusínov
7. Drobná ľudová slovesnosť (príslovia, porekadlá, anekdoty, pranostiky a pod.)

Odporúčaná literatúra:

- BALOH, K. F.: *Tanci Zakarpatt'a. Repertuarnyj zbirnyk*. Užhorod: KP „Užhorod's'ka mis'ka drukarňa“, 2008.
- ČIŽMÁR, I.: *Koľadky Rusyniv * Rusnacocho * Lemkov. Koľedy Rusínov / Rusnacocho / Lemkov. / Christmas of the Rusyns * of the Rusnacs * of the Lemkos*. Svidník: Tlačiareň svidnícka, 2014.
- ČIŽMÁR, I.: *Ľudová svadba Rusínov východného Slovenska*. Svidník : Ivan Čižmár, 2006.
- ČIŽMÁR, I.: *Narodne vesil'a Rusyniv vychodnoj Slovakiji / Ľudová svadba Rusínov výchovného Slovenska / The Folk Wedding of the Rusyns of Eastern Slovakia*. Tlačiareň svidnícka, 2006.
- DANGLOVÁ, O.: *Dekór a symbol*. Bratislava 2001.
- GREŠLÍK, V.: *Ikony šarišského múzea v Bardejove*. Banská Bystrica: Ars monument, 1994.
- HANUDEL, Z.: *Narodni stravy i napoji. Leksyka ukrajins'kych hovoriv schidnoji Slovaččyny*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo Bratislava, 1987.
- HARASYMČUK, R.: *Narodni tanci ukrajinciv Karpat. Knyha 1. Hucul's'ki tanci*. Ľviv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrajiny, 2008.
- HARASYMČUK, R.: *Narodni tanci ukrajinciv Karpat. Knyha 2. Bojkivs'ki i lemktivs'ki tanci*. Ľviv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrajiny, 2008.
- HAVEL, J.: *Dřevěné kostelíky na Podkarpatské Rusi*. Praha: SPPR, 2004.
- HIRKA, M.(ed.): *Spivanky Anny Macibobovoj*. Prjašiv 1993.
- HOŠKO, J. H.: *Narodna architektura ukrajins'kych Karpat XV-XX st*. Kyjiv: Naukova dumka, 1987.
- CHARITUN, J.: *Ďakuju, mamko!* Prjašiv: OZ Kolysočka – Kolíska, 2016.
- CHARITUN, J.: *Diagnoza, figľi pro d'ity*. Prjašiv: ARK v SR, 2016.
- KALIŇÁK, Ľ.: *Koľadky*. Svidník: Tlačiareň svidnícka, 2012.
- KALIŇÁK, Ľ.: *Úvod do štúdia hudobného folklóru Rusínov na Slovensku*. Prešov: Rusínska obroda, 2002.
- KOL. AUTOROV.: *Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska I. diel*. Bratislava 1995.
- KOL. AUTOROV.: *Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska II. diel*. Bratislava 1995.
- KOL. AUTOROV.: *Naukovyj zbirnyk Muzeju ukrajinsko-ruskoji kul'tury u Svydnyku*.
- KONEVAL, M.: *Pastusy i gazdivstvo. Rusyňsky obyčaji zo Spiša*. Prjašiv: Rusyňska obroda na Sloveňsku, 2018.
- KSEŇAK, M.: *Bida Rusyniv z domu vyhaňala*. Prjašiv: Svitovij kongres Rusyniv, 2002.
- KSEŇAK, M.: *Zerkaljiňa*. Prjašiv 2010.
- LADYŽINSKYJ, Š.: *Rusínsky perly – trjoma holosamy. Zbirnyk rusyňskych narodnych spivanok zo sel severovychodnoj Slovakiji pro diťskij i žeňskij chor z monografijamy i fotografijamy sel i mist*. Prjašiv: Rusyňska obroda na Sloveňsku, 2009.

MAKOVSKÝ, S. K.: *Lidové umění Podkarpatské Rusi*. Praha: Nakladatelství Plamja, 1925.

MARKOVIČ, P.: *Rusyn Easter Eggs from Eastern Slovakia*. Wien: Wilhelm Braumüller Universitäts-Verlagsbuchhandlung GmbH., 1987.

MUŠINKA, M.: *Z ukrajinského folklóru východného Slovenska*. Prešov 1963.

MUŠINKA, M.: *Stojí lipka v poli*. Prešov 1995.

MYKYTA, A.: *Knyha varenija dľa seľskych karpatorusskych ženščyn*. Užhorod: PP Povč P.M., 2009.

OPLÉŠTILOVÁ, H. – BABKA, L.: *Zmizelý svět Podkarpatské Rusi ve fotografiích Rudolfa Hůlky (1887-1961)*. Praha: Národní knihovna České republiky – Slovanská knihovna, 2019.

PAVLOVSKÝ, F.: *Drevené gréckokatolícke chrámy na východnom Slovensku*. Svidník a okolie. Prešov: Petra, 2007.

PAVLOVSKÝ, F.: *Drevené gréckokatolícke chrámy na východnom Slovensku*. Humenné, okolie a iné. Prešov: Petra, 2008.

PAVLOVSKÝ, F.: *Drevené gréckokatolícke chrámy na východnom Slovensku*. Bardejov a okolie. Prešov: Petra, 2007.

SOPOLIGA, M.: *Narodna architektura Ukrajinciv schidnoji Slovaččyny*. Svidník: Muzej ukrajins'koji kul'tury v Svydnyku, 1976.

SOPOLIGA, M.: *Tradície hmotnej kultúry Ukrajincov na Slovensku*. Bratislava : Veda, 2006.

TARAS, J.: *Ukrajins'ka sakralna derev'jana architektura*. Ľviv: Inštitut narodoznavstva NANU, 2006.

TIMKOVIČ, G. A.: *Ikonostas a jeho teológia*. 2004.

ZILYNSKYJ, O.: *Slovenská ľudová balada v interetnickom kontexte*. Bratislava 1978.

ZUBERCOVÁ, Z. M.: *Tradície na Slovensku*. Bratislava: Slovart, 2015.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 3

A	B	C	D	E	FX
100%	0%	0%	0%	0%	0%

Vyučujúci: Mgr. Michal Pavlič, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28.02.2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9URSK/ZRSJ2</i>	Názov predmetu: <i>Základy rusínskeho spisovného jazyka II.</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností Výberový predmet, 1 seminár/1 cvičenie (týždenne), metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2.-3. semester</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2. stupeň	
Podmieňujúce predmety: <i>ZRSJ1 Základy rusínskeho spisovného jazyka I.</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet je ukončený priebežným hodnotením. Predmet nadväzuje na základy rusínskeho jazyka I. V priebehu semestra študent pracuje na seminároch formou praktických cvičení (pracovných listov) na prehĺbení si zručnosti praktickej komunikácie v rusínskom normatívnom jazyku, osvojuje si ortografické pravidlá s akcentáciou na zmeny v korekcie v pravidlách pravopisu a tiež pravidlá ortoepie. Každý študent odovzdá v priebehu semestra (najneskôr do konca semestra) seminárnu prácu na vopred stanovenú tému v rozsahu 4 normostrany. Prácu prezentuje pred kolegami v programe Power point. Podmienkou pre udelenie kreditov je aktívna účasť na seminároch, odovzdanie vypracovanej témy a jej prezentácia pred kolegami. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 92%, na získanie hodnotenia B 84%, na hodnotenie C najmenej 76%, na hodnotenie D 65%, na hodnotenie E najmenej 51%. Študent, ktorý získa menej ako 51% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia jednotlivých hodnotení pracovných listov (spolu 10 pracovných listov) a hodnotení vypracovanej témy, prihliada sa aj na aktivitu na seminároch.	
Výsledky vzdelávania: <i>Absolvent predmetu dokáže prezentovať:</i> Vedomosti: - <i>charakterizovať základné znaky rusínskeho pravopisu a normatívnej výslovnosti;</i> Zručnosti: - <i>aplikovať pravidlá pravopisu vo vlastných textoch,</i> - <i>písať v azbuke slohové útvary odborného charakteru,</i> - <i>reagovať na otázky, položené kolegami a lektorom, odpovede vedieť správne logicky a gramaticky naformulovať, pričom dokáže kombinovať, používať a rozvíjať nové riešenia,</i> - <i>v rusínskom normatívnom jazyku voľne komunikovať na ľubovoľnú tému;</i> Kompetencie: - <i>plánovať vlastné vzdelávanie v oblasti profesionálneho života.</i>	

Stručná osnova predmetu:

1. Praktická ortografia na základe ukážok rusínskej beletrie a publicistiky. 2. Základy morfológie. 3. Neohybné slovné druhy a ich používanie v jazyku. 4. Lexika v rusínskom normatívnom jazyku. 5. Základy syntaxe v rusínskom normatívnom jazyku.

Odporúčaná literatúra:

PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. a kol. (2021). *Pravyla rusyňskoj výslovnosti z ortoepičným slovnykom*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.
JABUR, V. – PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. 2015. *Gramatika rusyňskoho jazýka*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.
PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V. a kol. 2019. *Pravyla rusyňskoho pravopysu z ortografičným i gramatičným slovnykom*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.
PLIŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V. 2019. *Rusyňskýj jazýk. Kompleksnýj opys jazýkovej sistemý v konteksti kodifikaciji*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.
JABUR, V. 2005. *Rusyňskýj jazýk v zerkali nových pravyl pro osnovný i sereďni školý z navčaňom . rusyňskoho jazýka*. Prešov: Rusín a Ľudové noviny.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský

Poznámky:**Hodnotenie predmetov**

Celkový počet hodnotených študentov: 1

A	B	C	D	E	FX
100%	0%	0%	0%	0%	0%

Vyučujúci:

PhDr. Kvetoslava Koporová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 28.02.2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/KADER	Názov predmetu: Kapitoly z dejín Rusínov
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Výberový predmet, 1 prednáška/1 seminár (týždenne), metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.-3.	
Stupeň štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: -	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> Kredity sa udelia študentovi na základe vyhodnotenia vedomostného testu (50%) a seminárnej práce (50%) za podmienky aktívnej účasti na seminároch s toleranciou troch absencií. Pri väčšej neúčasti sa očakáva splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) musí študent získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie je priemerom hodnotenia vedomostného testu a seminárnej práce.	
Výsledky vzdelávania: <i>Absolvent predmetu:</i> - <i>má základný prehľad o vzniku a vývoji rusínskeho etnika, aj istú orientáciu v jeho histórii,</i> - <i>má poznatky o historických fenoménoch a procesoch v dejinách karpatských Rusínov, a o kľúčových problémoch v priebehu vývinu tejto komunity,</i> - <i>orientuje sa v činnosti a špecifikách verejných organizácií, spolkov a osobností v rusínskych dejinách,</i> - <i>je schopný zaradiť najvýznamnejšie historické osobnosti Rusínov do dejinného kontextu.</i>	
Stručná osnova predmetu: 1. Prehľad vývoja rusínskeho etnika v Karpatoch. 2. Základné medzníky v dejinách Rusínov. 3. Náčrt dejín karpatských Rusínov v 19. a 20. storočí. 4. Významné udalosti v dejinách Rusínov po roku 1989. 5. Vybrané osobnosti rusínskej histórie.	
Odporúčaná literatúra: BURKUT, Ihor. <i>Rusynstvo: mynule i sučasnist'.</i> Černivci : Vydavnyctvo „Pruh“, 2009. <i>Encyklopedija istoriji ta kul'tury karpats'kykh Rusyniv</i> , Ukladači: Pavlo Robert Magočij ta Ivan POP; zah. red. Pavla Roberta Magočija; per. z anhl. Nadiji Kuško; red. ukr vyd. Valerij Paďak; vyp. red. Larysa Il'čenko. Užhorod : Vydavnyctvo V. Paďaka, 2010.	

Encyclopedia of Rusyn History and Culture, Revised and Expanded Edition; Editors Paul Robert MAGOCSI and Ivan POP. Toronto – Buffalo – London : University of Toronto Press, 2005.

KONEČNÝ, Stanislav. *Náčrt dejín karpatských rusínov. Vysokoškolská učebnica*. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove; Ústav rusínskeho jazyka a kultúry, 2015.

KOSTADYNOV, Kostadin. *Rusynye v Centralna Evropa – ystoryja y svremennost*. Varna : Ylyja Vlčev, 2017.

MAGOČIJ, Pavlo-Robert. *Narod nizvidky: Ilustrovana istorija karpatorusyniv*, Per. z anhl. S. Bileňkoho, N. Kuško. Užhorod: Vyd-vo V. Paďaka, 2006.

MAGOČIJ, Pavlo Robert. *Pidkarpats'ka Rus': formuvannya nacional'noji samosvidomosti (1848–1948)*, Druhe vydannya, dopovnene ta pereroblene; peredm. V. Fenyča. Užhorod : Vydavnytstvo Valerija Paďaka, 2021.

MAGOCSI, Paul Robert. *Carpathian Rus'. A Historical Atlas*. Distributed by the University of Toronto Press for the Chair of Ukrainian Studies University of Toronto, 2017.

MAGOCSI, Paul Robert. *Chrbtom k horám. Dejiny Karpatskej Rusi a karpatských Rusínov*. Prešov : UNIVERSUM, 2016.

MAGOCSI, Paul Robert. *With Their Backs to the Mountains. A History of Carpathian Rus' and Carpatho-Rusyns*. Budapest – New York : Central European University Press, 2015.

POP, Ivan. *Mala istorija Rusynuv*. Užhorod : Karpats'ka Veža, 2012.

POP, Ivan. *Podkarpatská Rus*. Praha : Nakladatelství Libri, 2005.

FENYČ, Volodymyr. *Z lasky Božoji... Formuvannya etnokonfesijnoji identyčnosti rusyniv-hreko-katolykiv užhorods'koji unijnoji tradyciji usupereč „syl'nym svitu c'oho“*. In.: 20 rokiv vyoskoškoľskoj rusynistyky na Slovakiji / 20 rokov vysokoškolskej rusinistiki na Slovensku. Zbornyk referativ z medžinarodnoj naučnoj konferenciji. Prjašivska univerzita, 17.–19.10.2018, Zostavytel'ka i odpovidna redaktorka: Kvetoslava Koporova. – Prjašiv: Prjašivska univerzita v Prjašovi, 2018. s. 218-237.

FENYČ, Volodymyr. „Zymli rusynuv na juh ud Karpat“: karpats'ki rusyny–hreko-katolyky užhorods'koji unyats'koji tradyciji ud myžnarodnoho uznannya (1919) do komunistyčes'koho prozelityzma (1950). In.: Riičnyk Ruskoj Bursy. Vypusk 16, Zredaguvala : Olena Duc'-Fajfer. Gorlyci – Krakiv, 2020. s. 181-206.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský, ukrajinský, ruský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0%	0%	0%	0%	0%	0%

Vyučujúci: doc. Volodymyr Fenyč, CSc.

Dátum poslednej zmeny: 28.02.2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/ZAHE2	Názov predmetu: Základy herectva a práce s rusínskym dramatickým textom II
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Výberový predmet, 2 hodiny seminár (týždenne), metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.-3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> V priebehu semestra sa vyžaduje aktívna účasť na seminároch (10%), absolvovanie kolokviálnej diskusie na vybranú tému týkajúcu sa dramatizácie divadelnej predlohy a charakteristiky postáv divadelnej hry (40%) a divadelné stvárnenie vybranej postavy z dramatického textu (50%). Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia aktivity na seminároch, hodnotenia kolokviálnej diskusie a divadelného stvárnenia vybranej divadelnej postavy. Na získanie hodnotenia A je potrebné získať najmenej 90 bodov, na získanie hodnotenia B najmenej 80 bodov, na hodnotenie C najmenej 70 bodov, na hodnotenie D najmenej 60 bodov a na hodnotenie E najmenej 50 bodov. Študent, ktorý získa menej ako 50% bude hodnotený stupňom FX.	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti <i>Absolvent predmetu:</i> – získa vedomosti o špecifikách rusínskeho profesionálneho divadla – Divadla Alexandra Duchnoviča v Prešove (DAD), – získa prehľad o repertoári rusínskeho divadla, – získa vedomosti o práci dramaturga a režiséra v divadle, Zručnosti <i>Absolvent predmetu:</i> – prehľbi si zručnosti z práce s rusínskym dramatickým textom, – prehľbi si zručnosti z hereckej práce, Kompetencie <i>Absolvent predmetu:</i> – je schopný diskutovať o problémoch a úrovni dramatizácie umeleckých diel na scéne DAD, – dokáže stvárniť vybranú dramaturgiou postavu z repertoáru DAD.	
Stručná osnova predmetu:	

Výber textu. Dramaturgické spracovanie. Špecifiká dramatizácie. Jazykové spracovanie. Režisér. Výber a obsadzovanie hercov. Výber hudby. Návrh scény a kostýmov.

Odporúčaná literatúra:

PAĎAK, V., PAVLIČ, M. 2020. Teater Aleksandra Duchnoviča: 30 rokov : výbor iz repertoara. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity

PAĎAK, V. 2018. Istorija karpatorusinskoho nacionalnogo teatra i dramaturgiji: vysokoškolskij učebnik. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity

Vybrané dramatické texty z repertoáru Divadla Alexandra Duchnoviča – podľa aktuálneho programu divadla

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 12

A	B	C	D	E	FX
100%	0%	0%	0%	0%	0%

Vyučujúci: Mgr. Art. Marián Marko

Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/POJA2	Názov predmetu: Poľský jazyk pre slavistov II.
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Výberový predmet, 2 semináre (týždenne), metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 2.-3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: -	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> • Účasť na seminároch je povinná. • Študenti písomne vypracujú seminárnu prácu na zadanú tému. • Seminárnu prácu študenti odovzdajú vyučujúcemu v tlačenej podobe v stanovený termín. • Dva týždne pred ukončením semestra študenti absolvujú písomný test. • Percentuálne zastúpenie jednotlivých úloh na celkovom hodnotení študentov: (1) aktívna práca na seminároch: 30%, (2) seminárna práca: 30 %, (3) písomný test 40%. • Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50% , bude hodnotený stupňom FX. • Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia aktívnej účasti na seminároch, seminárnej práce a písomného testu.	
Výsledky vzdelávania: <i>Po absolvovaní predmetu študent získa:</i> <i>Zručnosti:</i> • <i>Správne čítať, vyslovovať a písať poľský text.</i> • <i>Prekladať text z bežnej komunikácie pomocou slovníka z poľštiny do slovenčiny (rusínčiny).</i>	

- *Vymedziť základné znaky vokálneho a konsonantického systému poľského jazyka v porovnaní so spisovnou rusínčinou a slovenčinou.*

Vedomosti:

- *Charakterizovať príbuzné javy v lemkovských nárečiach v Poľsku a rusínskych nárečiach na Slovensku z hľadiska poľsko-rusínskych jazykových kontaktov.*
- *Vysvetliť podstatu príbuznosti medzi spisovnou poľštinou, rusínčinou a lemkovčinou.*
- *Charakterizovať základné znaky morfológického systému spisovnej poľštiny (systém skloňovanie podstatných mien a časovania slovies).*

Kompetencie:

- *Určiť podobnosti a odlišnosti medzi spisovnou poľštinou a rusínčinou.*
- *Preukázať schopnosť interpretovať poľský text s vymedzením základných gramatických znakov poľštiny.*
- *Na základe osvojených poznatkov vedieť pracovať s poľskou odbornou literatúrou v informačných knižných databázach.*

Stručná osnova predmetu:

- Zásady výslovnosti poľského jazyka.
- Zásady poľského pravopisu (poľská abeceda).
- Základy fonetického a fonologického systému: systém samohlások a spoluhlások, prízvuk, alternácie, najnovšie výsledky výskumu zvukovej roviny v poľskej jazykovede.
- Základy morfológického systému: deklinačný systém substantív, gramatické kategórie, časovanie slovies, najnovšie výsledky výskumu morfológickej roviny poľštiny.
- Podobnosti a odlišnosti slovnej zásoby poľského jazyka v porovnaní so spisovnou slovenčinou a rusínčinou.

Odporúčaná literatúra:

Buffa, F.: *Gramatika spisovnej poľštiny I. – II.* Bratislava, 1964 - 1967.

Bešta, T.: *Základy polské mluvnice.* Praha, 1994.

Pančíková, M.: *Zradnosti poľskej a slovenskej lexiky.* Opole, 2005.

Karolak, S. – Wasilewska, D.: *Učebnik poľského jazyka.* Warszawa, 1967.

Sokolová, M. a kol.: *Slovenčina a poľština (Synchronne porovnanie s cvičeniami).* Prešov, 2012.

Buffa, F. – Stano, M.: *Poľsko-slovenský a slovensko-poľský slovník.* Bratislava, 1984.

Abrahamowicz, D. a kol.: *Mały słownik polsko-słowacki.* Warszawa, 1994.

Abrahamowicz, D. a kol. *Mały słownik słowacko-polski*. Warszawa, 1994.
 Jurczak-Trojan, Z. a kol.: *Słownik słowacko-polski. I. - II.* Kraków, 1998.
 Pančíková, M.: *Pol'ský jazyk*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.
 Pančíková, M.- Stefańczyk, W.: *Po tamtej stronie Tatr...* Kraków: Universitas, 2003.
 Pančíková, M.: *Zradnosti pol'skej a slovenskej lexiky*. Opole: Uniwersytet Opolski 2005.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenský, pol'ský*

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 1

A	B	C	D	E	FX
100%	0	0	0	0	0

Vyučujúci: Prof. PhDr. Júlia Dudášová, DrSc.

Dátum poslednej zmeny: 28. február 2022

Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: 9URSK/LSRJ2	Názov predmetu: Letná škola rusínskeho jazyka a kultúry II.
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností Výberový predmet, 26 prednášok/26 seminárov (za semester), metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 4	
Odporúčaný semester štúdia: 2.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet je ukončený priebežným hodnotením. Nakoľko účastníkmi Letnej školy sú aj študenti, ktorí neštudujú rusínsky jazyk a literatúru a tiež študenti zo zahraničia, v priebehu seminárov dostanú základné informácie zo sociolingvistiky o vývine rusínskeho jazyka od najstarších čias až po proces kodifikácie (1995) so zameraním na sféry použitia normatívnej podoby rusínskeho jazyka na Slovensku v súčasnosti. Z tejto problematiky si študent pripraví seminárnu prácu, ktorú prezentuje pred kolegami (každý študent sa zameriava vo svojej práci na jednu sféru použitia rusínskeho jazyka na Slovensku). Pracuje tiež formou praktických cvičení na osvojení si zručnosti praktickej komunikácie v rusínskom normatívnom jazyku a tiež formou vypracovania krátkych slohových útvarov na jednoduché témy (týkajúce sa kultúrneho a spoločenského života Rusínov na Slovensku). Formou diktátov a autodiktátov si osvojuje ortografickú normu, pričom diktáty sú koncipované s akcentáciou na zmeny a korekcie v pravidlách rusínskeho pravopisu (zmeny realizované po 10 rokoch – v r. 2005 a po dvadsiatich piatich rokoch – vydaním pravidiel pravopisu s ortografickým slovníkom koncom roku 2019). Z oblasti sociolingvistiky a rusínskeho jazyka absolvuje spolu 10 hodín. Ďalej sa študent oboznamuje s históriou Rusínov od najstarších čias (spolu 10 hodín), pričom na každom seminári sa zapája do voľnej diskusie k danej téme. Seminára z etnológie (6 seminárov) dávajú priestor na oboznámenie sa s tradíciami Rusínov (Pastierské obyčaje, Lopatka/kar a Vianočné sviatky). Podmienkou pre udelenie kreditov je aktívna účasť na seminároch, odovzdanie troch vypracovaných tém (v rozsahu 4 – 4,5 strany textu – z oblasti jazyka, z oblasti histórie a z oblasti etnografie), a prezentácia pred kolegami v programe power point, pričom študent dokáže o každej téme voľne komunikovať), absolvovanie záverečného testu z jazyka, histórie a etnografie. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 92%, na získanie hodnotenia B 84%, na hodnotenie C najmenej 76%, na hodnotenie D 65%, na hodnotenie E najmenej 51%. Študent, ktorý získa menej ako 51% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia jednotlivých hodnotení pracovných listov a hodnotení vypracovaných tém, prihliada sa aj na aktivitu na seminároch.	

Výsledky vzdelávania Absolvent predmetu dokáže : Vedomosti: - definovať grafický systém rusínskeho normatívneho jazyka a grafické systémy susedných slovanských jazykov (predovšetkým ukrajinského a slovenského), ukázať na základe porovnania a tiež kontrastu na rozdiely v grafickom systéme (vokalickom aj konsonantickom) v týchto jazykoch, - definovať zmeny v pravidlách pravopisu v kontexte zmien po dvadsiatich rokoch, - definovať základné medzníky historického vývoja Rusínov od najstarších čias; Zručnosti: - plynule a s porozumením čítať texty v rusínskom normatívnom jazyku, - písať v azbuke rôzne slohové útvary (umelecký štýl, publicistický štýl, odborný štýl), - voľne komunikovať v rusínskom normatívnom jazyku, - pripraviť krátku prezentáciu Vianočných zvykov u Rusínov a využiť ju pri dramatizácii v školskom prostredí Kompetencie: - plánovať vlastné vzdelávanie v oblasti profesionálneho života.
Stručná osnova predmetu: 1. Praktická ortografia na základe ukážok rusínskej beletrie, publicistiky a odborných textov z oblasti jazykovedy. 2. Vzťah zvukovej a grafickej podoby spisovnej rusínčiny. 3. Niektoré pravidlá rusínskeho pravopisu (plnovýznamové a neplnovýznamové slovné druhy v kontexte zmien v pravidlách pravopisu). 4. História Rusínov v spoločensko-politických súvislostiach. 5. Rusíni v zahraničí. 6. Pastierske obyčaje u Rusínov. 7. Pohrebné obyčaje u Rusínov a Vianočné tradície (Kračun).
Odporúčaná literatúra: PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V. a kol. 2019. <i>Pravyla rusyňskoho pravopysu z ortografičným i gramatičným slovnykom</i>. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity. PLÍŠKOVÁ, A. – KOPOROVÁ, K. – JABUR, V. 2019. <i>Rusyňskýj jazyk. Kompleksnýj opys jazykovoju sistemý v kontekstí kodifikaciji</i>. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity. JABUR, V. 2005. <i>Rusyňskýj jazyk v zerkalí nových pravyl pro osnovný i seredni školy z navčaňom . rusyňskoho jazyka</i>. Prešov: Rusín a Ľudové noviny. LATTA, V. 1991. <i>Atlas ukrajins'kych hovoriv schidnoji Slovaččyny</i>. Prešov: SPN OUL. VAŇKO, J. 2000. <i>The Language of Slovakia's Rusyn</i>. New York: New York: Columbia University Press. JABUR, V.: K niektorým otázkam charakteristiky noriem rusínskeho jazyka na Slovensku. In: MAGOCSI, P. R. 1996. <i>A new Slavic Language is Born. The Rusyn literary Language of Slovakia/Zrodil sa nový slovanský jazyk. Rusínsky spisovný jazyk na Slovensku</i>. New York. LATTA, V. 1991. <i>Atlas ukrajins'kych hovoriv schidnoji Slovaččyny</i>. Prešov: SPN OUL. MAGOCSI, P. R., ed. 2004. <i>Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Русинський язык</i>. Opole : Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej.
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: rusínsky, slovenský, anglický

Poznámky:					
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: 2					
A	B	C	D	E	FX
100%	0	0	0	0	0
Vyučujúci: PhDr. Kvetoslava Koporová, PhD. doc. PhDr. Anna Plišková, PhD. doc. Mgr. Valerii Padiak, CSc. Mgr. Zdenka Citriaková, PhD.					
Dátum poslednej zmeny: 28. 02. 2022					
Schválil: doc. PhDr. Anna Plišková, PhD.					